Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5153 | 14/27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1903 | ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ | 28 ՇԵՎՎԱԼ 1320 | Ի ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5153

درعلیه‌ده غلطه‌ده « آره‌ویلك » غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քարաքէօյ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրն.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Արեւելքի Տպարանը ու Խմբագրատունը փոխադրուած են Ղալաթիա, Քարաքէօյ փողոց, թիւ 8 շէնքին մէջ, Օսմ. Նամակատան ետին: Հետեւաբար, թերթին հետ որ եւ է գործ ունեցողներ կը հրաւիրենք այս հասցէին դիմել այսուհետեւ:

ՄՐՑԱՆԱԿԻ ԱՐԺԱՆԻ

Եթէ առաքինութեան մրցանակ մը հաստատուած ունենայինք մեր մէջ, այդ մրցանակը, անտարակոյս, պիտի տրուէր այս տարի Օր. Միհրի Յարութիւնեանին, —Ուրֆացի այն աղջիկը՝ որ աչքերուն լոյսէն զրկուած փոխանակ ընկճուելու իր այս դժբաղդութենէն, անկէ օգուտ մը հանել կ'ուզէ իրեն վիճակակից քոյրերուն, եւ կոյրերու յատուկ դասընթացք մը կը հաստատէ իր բնավայրին մէջ, ի դարձին Լոնտոնէ՝ ուր երկու տարի աշակերտած էր կոյրերու վարժարանի մը:

Ֆրանսական Ակադեմիին առաքինութեան մրցանակներուն նուիրուած տարեկան ճառերուն մէջ, ուր սրտաշարժ պատմութիւններ կան, չեմ կարծեր որ պատահած ըլլայ այս տեսակ պարագայի մը՝ ուր կնոջական անձնուիրութիւնը իր գերագոյն աստիճանին կը հասնի: Անձանօթ աղջիկ մը, գաւառի մը անկիւնը պաշտօնավարող դաստիարակուհի մը, որ եթէ բնութեան այդ զրկանքին ենթարկուած չըլլար՝ պիտի շարունակէր դեռ աշակերտուհիներու ուսում եւ կրթութիւն տալ, աւելի բարձր գործի մը կը ձեռնարկէ՝ այդ զրկանքէն ետքը: Հոգեկան կորովի ու սրտի վսեմութեան եզական օրինակ մը կայ իր այս արարքին մէջ զոր Ուրֆայի Ամերիկեան Միսիոնարութիւնը կը հովանաւորէ: Հետաքրքրաշարժ պիտի ըլլար եթէ մանրամասն նկարագրութիւն մը հաղորդէր Ուրֆայէն Գ. Կ. Ռ., յոգնաջան ու լաւատեղեակ թղթակիցը, այս եզական հաստատութեան վրայ, որքան ալ համեստ սահմանի մը մէջ բացուած ըլլայ անիկա: Խնդիրը այդ դպրոցին նիւթական պայմաններուն վրայ չէ, այլ կազմակերպութեանը ու բարոյական կողմին վրայ, վասն զի մարդկային արարածներուն ամենէն դժբաղդները— կոյրերը— սփոփելու սահմանուած է:

Առաքինութեան ի՛նչ աղուոր օրինակ մը կուտայ իր սեռին՝ այդ Օր. Միհրի Յարութիւնեանը՝ որուն վրայ կը հիանանք, առանց զինքը ճանչնալու: Իր կատարած գործը համակ գթութիւն է,—ու այն գթութիւնը զոր հարուստ կինը ցոյց կուտայ՝ իր ունեցածէն պզտիկ բաժին մը հանելով չքաւորներու, զրկեալներու, այլ արդէն իսկ զրկեալի մը կարեկից չարչարումը ուրիշ զրկեալներու հանդէպ. կոյր աղջիկ մը որ կոյր աղջիկներ կը համախմբէ իր շուրջը, եւ կը սորվեցնէ անոնց՝ առանձնայատուկ եղանակ մը որուն միջոցաւ պիտի գրեն ու կարդան:

Երեւակայեցէք խումբը այն աղջիկներուն,—բարեբաղդաբար փոքրաթիւ,—որոնք խարխափելով կ'երթան կը նստին իրենց դաստիարակուհիին առջեւ, մտամփոփ եւ ուշիմ, բայց տխուր ու գլխիկոր, մտաւորական կեանքով մը ապրելու պատրաստակամութեամբ: Մարմնականին ցաւը կամ զրկանքը չէ անհետացուցած՝ անոնց մէջ՝ հոգեկանին ճաշակը ու վայելքը: Սքանչելի տիպարներ են անոնք ամենքն ալ՝ կնոջական տոկունութեան, չարքաշութեան եւ համակերպութեան:

Մեր բոլոր համակրանքը նուիրենք իրենց, հեռուէն, բարոյական քաջալերանքի մը համար, քանի որ անոնց առաջնորդող անձնուէր օրիորդը ո՛չ նպաստ կը խնդրէ, ո՛չ նիւթական խնդիր ունի. իր գերը զուտ մարդասիրական է, զուտ սփոփարար:

Տ. Ա.

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ

«Լքուած Բնար». Արտաշէս Յարութիւնեան
Կ. Պոլիս, գրատուն Պ. Գ. Զարգարեան
1902. Գին 5 ղրշ.

Գ.

Սիրոյ երգերէն մէկը (էջ 50) բոլորովին այս «անվերապահ սիրոյն» նուիրուած՝ վայրենի շունչով մը արտայայտուած ընդվզում մըն է բոլորովին դատողութեան դէմ՝ որ անգութ կ'անուանուի, եւ անձնասէր սիրոյ մը հրաւէրը կ'ընէ իր աղուորին—ինչպէս կը սիրէ կոչել Յարութիւնեան— ըսելով:— «Եկո՛ւր, առա՛ջ, սիրենք զիրար անհաշիւ,— Զայնարկելով թռչնոց երգը միամիտ,— Թող տանք որ գան սիրոյ սարսուռն ու հրճիւ,— Հոգին՝ ուրախ, ու շրթունքներն ի ժպիտ:»

Այս տողերը կարդալէ յետոյ զգացումներու եւ կիրքերու յաղթանակ մը տեսնել պիտի կարծէիր բանաստեղծին վրայ, մինչդեռ ասոնք առօրեայ եւ պատահական յաղթանակներն են զինքը տառապեցնող երեւակայութեան եւ դատողութեան պայքարին՝ որ դարձեալ իր վերացումի եւ միանգամայն այլակերպութեան վայրկեանները կ'ունենայ իր սիրոյ երգերը հիւսած պահուն: «Թեթեւ խղճերու» գերի չըլլալը յայտնելու պահուն ուրիշ բան չի գտներ ըսելու, եթէ ոչ որ իր «կիսատուած հպարտութիւնը՝ պատարագ եւ եսասէրի ահեղ բարձրութիւնը՝ պատուանդան ընելու»:

Ասոնք ամէնը կը միաբանին հաստատելու համար թէ իր սէրը «անմեղապարտ ցոլքը» ունի «տարտամ սէրերու» (էջ 30) ինչպէս կ'ըսէ ինքը:

Շատ ուղիղ կը սահմանէ՝ ան՝ երբ կ'ըսէ.— «... Խոհական խանդաղատանքն եմ անյոյս,—Իմ մէջ կ'ըլլայ սէր մը լըռին ու թաքուն»:

Ու ասիկա ճիշդ է բոլոր այն հոգիներուն համար որ լոկ երեւակայութեամբ կը սիրեն եւ կամ շատ երկչոտ ու տարտամ զգացումներու մէջ կը տառապին:

Իր սիրած արարածին՝ անգոյ կամ երեւակայական էակ մը ըլլալն անկասկած կ'ըլլայ տեղ մը՝ երբ կը հարցնէ.—«Ուրեմն ի՞նչ ես, անո՞ւրջ, ստուե՞ր կամ եթե՞ր,— Աննիւթական գաղափա՞ր մը անմեկին,— Ո՛հ, ի՞նչ ես դու, յուշկապարի՞կ, հո՞ւրի, կի՞ն,— Տարտամութեան չղարշ մը դէմքդ է պատեր:»

Ու թերեւս ամենէն ճիշդ պատասխանը այս հարցումներուն ինքը կուտայ, երբ քիչ մը վարը կ'ըսէ.— «Դուցէ նոյն իսկ գոյութիւն ալ չունիս դուն,— Մտքի խաղ մըն ես, անգոյ երազ մը փափուկ»:

Անոր—իր աղուորին— գոյութիւն չունենալը նոյն իսկ իր «ոչ—հաւնուելու» երկիւղին մէջ ինքնին կը յայտնուի. վասն զի մարդ մը երբ կը սիրէ եւ կը սիրուի, այլեւս չհաւնուած ըլլալու երկիւղէն ինքզինքը ազատած կրնայ զգալ:

Միայն տարբերութիւնը հոն է որ Յարութիւնեան՝ աւելի մտքով հարուստ՝ ֆիզիքական կազմին չհաւնուելու երկիւղէն աւելի կը տանջուի իր գաղափարներուն չհաւնուելէն: «Զի դուցէ, աւա՜ղ, շատ փիլիսոփայ ու շատ գիտնական գտար զիս,— Զի ըսեր էի թէ՝ սէրն ալ՝ բոլոր կիրքերուն պէս՝ չէր բացարձակ» կ'ըսէ: (էջ 35):

Բայց այդ բացարձակ չեղող զգացումը իր յաւիտենական տիրապետութեան տակ առած է բանաստեղծը, որ կարծես ի զուր կը ճգնի մէկ կողմ նետել այդ զգացումը՝ որ դեռ իր մէջ անորոշ է:

Իր մտքի կեանքը կ'ընդվզի՝ իր այդ անորոշ եւ անսեթեւեթ մտածումներուն ու երեւակայութեան դէմ, «Վերջին սէր»ին մէջ, երբ կ'ըսէ վարանանքի եւ կասկածանքի շունչով մը. «... Զգացում, տենդն անոր (սիրտին),—Երազ ու սէր, համակրանք,— Բանաստեղծի խօլ բաղձանք,— Հիւանդութիւն են բոլոր»:

Եւ այս գաղափարը կարծես բոլորովին հակառակ կուգայ իր հակումներուն՝ որոնց բնականէն անտարբեր չկրնար մնալ անշուշտ. ուստի ուրիշներու կարծիքին կ'ապաստանի ըսելով. «Այսպէս կ'ըսէ ամներեւ,— Իմաստութիւն աշխարհի»:

Այդ իմաստութիւնը ունենալ կ'ուզէ կարծես՝ առանց կարենալու՝ երբ «լուրջ ու գործնական» մարդը ըլլալու տենչին մէջ մոլորած՝ իր երեւակայութեան ստեղծած էակին «անանուն հրեշտակ»ին—իր բառերովը— համար ունեցած սէրը՝ «տըկարութիւնս է վերջին» բառերով կը սահմանէ:

Արհամարանքը՝ որ խորհողը զգայուն էակին կ'ընէ, այդ տիրական զգացումը բանաստեղծի խօլ բաղձանք, եւ հիւանդութիւն մը կոչելով, ի վերջոյ միայն տկարութիւն մը ըլլալով կը բաւականանայ: Բայց ի՛նչ տկարութիւն որ համակ զօրութիւն ըլլալ կը թուի եւ որմէ բարեբաղդաբար քերթողը բնաւ ինքզինքը զերծ չի զգար:

Այդ զգացումն է թերեւս որ «Լքուած Բնար»ին թելերը վերստին լարել պիտի տայ, թրթռացնելու համար նոր երգ մը՝ իր աղուորին համար, գրեթէ իր զգացումներուն ճնշումէն ստիպուած:

Այդ ներշնչող զգացումը, բանաստեղծներու մեծագոյն թելադրիչը՝ դեռ շատ երգեր գրել պիտի տայ անոնց որ այդ սէրը ունեցած են իրենց ներսը, եւ Մալկարացի համակրելի բանաստեղծը՝ այնքան ճարպիկ այդ թրթռուն լարերը խաղցնելու՝ անշուշտ պիտի երգէ իր սէրը, ձօնելու համար զանոնք անոր որուն որ կը պատկանի, եւ այս պիտի ըլլար ճշմարիտ բանաստեղծին գործը՝ որ չմոռնար «սիրոյ ինչո՞ւն»:

Արդէն այս գաղափարը օտար չէ իրեն. «Ջանք ունեցայ քեզի ձօնել—Սրտիս գանձերը բոլոր,—Ու երգեցի իբրեւ թռչուն—Անմեղ, սրտանց, անհաշիւ,—Ինչ փոյթ ինծի սիրոյ ինչո՞ւն—Կը տեւէ երբ սէրն հազիւ:»

Ու ահա թէ ի՛նչ կը սպասէ իրմէն հայ գրականութիւնը, որմէ կամաց կամաց կարծես խորթանալ սկսած է այս պատուական սեռը՝ որ գեղարուեստներու գեղարուեստը կոչուած է:

⁂

Գալով արուեստին՝ առիթ ունեցայ արդէն նոյն իսկ առաջին տողերուս մէջ իսկ յայտնելու թէ ես արուեստը երկրորդական նկատողներէն եմ, եւ ներշնչումը արուեստին զոհելու կուսակիցներէն չեմ: Արուեստը նախապատիւ համարելու գաղափարը որչափ որ ալ Թրքահայոց գրականութեան մէջ տիրական եղած ըլլայ, անշուշտ ճիշդ չէ: Մե՛նք արուեստը կը փնտռենք ամէն բանէ աւելի՝ ֆրանսական գրականութեան ազդեցութեամբ, ինչ որ մեր մէջ շատ դէշ կերպով ազդած է:

Զգացման արտայայտութեան գործին մէջ արուեստը՝ երեք անբաժանելի տարրերէ կը բաղկանայ.

Ա. Քերականական արուեստ կամ լեզու.

Բ. Քերթողական արուեստ կամ տաղաչափական կանոններ:

Գ. Ոճ:

Ասոնք երեքը ամենասերտ կապերով իրարու կապուած են եւ գրեթէ երեքին ճարտար լծորդութեամբն է որ միայն բանաստեղծը յաջողած կրնայ ըլլալ արուեստին մէջ: Լեզուն պէտք է զոհել չափին եւ յանգին, ոճը պէտք չէ կաշկանդել՝ քերթողական արուեստին նուրբ կապերով:

Լեզուն՝ առաջին տարրն է բանաստեղծին հասկցնելու եւ ըմբռնուելու համար, եւ ամէն դարերու ու ամէն ժամանակներու մէջ գրողին ժամանակակից գրական լեզուն եղած է այդ գործին: Արտաշէս Յարութիւնեան, այդ ընդհանուր օրէնքէն բացառութիւն չի կազմեր, երբ ժամանակակից ընտրելագոյն համարուած աշխարհաբարով կը գրէ: Իր լեզուն պէտք է ըսել թէ խրթնութենէ զերծ մնացած է, մինչդեռ ուրիշներ տաղաչափական կանոններու պատշաճեցնելու համար՝ քերականական անսովոր ձեւերու յաճախ դիմել ներելի համարած են:

Յարութիւնեան, եթէ ո՛չ բոլորովին այս սովորութենէն հրաժարած —բան մը՝ որ բոլորովին կարելի չէր— այլ գէթ կարելի եղածին չափ զգուշացած է:

Գալով տաղաչափական գործադրուած կանոններուն, յաճախ կը պահէ սովորական կանոնները եւ օրէնքները: Չափերը ճիշդ են եւ յանգերը՝ մեծագոյն մասամբ յաջողած:

Ընդհանուր սովորութենէն կը շեղին միայն իր կարգ մը անյանգ ու անչափ բանաստեղծութիւնները (*) որոնք միայն մոգական սպրիսով —որուն գաղտնիքը հեղինակին քովը կը մնայ — կազմուած են: Բայց ասիկա մեղադրելի ոչինչ ունի իր մէջ:

Տաղաչափական արուեստը արդէն սովորութեանց ամբողջութիւն մըն է: Սովորութիւններ՝ որոնք կանոնները կը կազմեն, դարերու մէջ փոփոխուած են. ու մէկ դարու մը արուեստը նմանած է ուրիշ դարու մը արուեստին եւ նոյն իսկ այդ սովորութիւնները՝ որոնք հին արուեստը կը կազմէին, կորսնցուցած են իրենց լուծումը: Այսպէս Քերթողահօր քանիցս մէջ բերած վիպասանաց երգերուն արուեստը տարիներէ ի վեր կը փնտռուի եւ դեռ վերջնական արդիւնքի մը յանգած չէ:

Ոմանք զանոնք Աւեստայի քերթուածներուն հետ բաղդատեցին, ուրիշներ անոնց մէջ Չափականութիւն կամ Թուականութիւն (Rhythme) ու Համեմատականութիւն (Parallélisme) նշմարել կարծեցին, եբրայականին կցեցին, ասորականին պատշաճեցուցին, վերջնական արդիւնքի մը չհասան:

Բայց ասիկա պատճառ մը չէ որ տարակուսինք թէ անոնք արուեստէ զուրկ են:

Բոլոր գրականութեանց ծագման շըրջաններուն երեւցող առաջին բանաստեղծները՝ որոնք գրեթէ նոյն ազգերու դըպրութեան հիմնադիրները եղան՝ ինչպէս Հագներգուները (Rhapsodes) երգիչները, Թրուվէրները, Թրուպատուրները, եւ այլն, ամէնքն ալ երգած են զանազան արուեստներով, որոնք ժամանակին հետ զարգացած, նուրբ երանգներ, մանր ճիւղաւորումներ ստացած են, միշտ սովորութիւններով՝ որոնք օրէ օր աւելի կը նրբերանգուին: Այսպէս օրինակ մը տուած ըլլալու համար ըսենք թէ իտալական գրականութեան սկզբնաւորութեան՝ Սիկիլիոյ Ֆրետերիկ Բ. թագաւորին դիւանադպիրը, որ բանաստեղծ մըն էր, առաջին անգամ ինքը հնարեց sonnetի ձեւը:

Եթէ այսօր անյանգ եւ անչափ ոտանաւորներ կը գրուին ներդաշնակութեան օրէնքով՝ թերեւս ասով սկիզբ կը դրուի սովորութեան մը, որ վաղը պիտի ընդհանրանայ, յաջորդ օրը օրէնքի տակ առնուելու համար:

Տաղաչափական արուեստը ի՛նչ աստիճանի ալ յաջողած ըլլայ, իմաստին հետ անմիջական առնչութիւն ունեցող արտայայտութեան միջոցը ամէն մարդ ինծի հետ համաձայն թէ ոճն է, որուն մէջ Յարութիւնեան իր յստակութեան եւ դիւրըմբռնելութեան յատկանիշովը գրեթէ ժամանակակից բանաստեղծներուն ամենէն առաջինը կը հանդիսանայ:

Մեր մէջ բանաստեղծութիւն թխողներէն ոմանք քերթած ըլլալ կը կարծեն՝ անըմբռնելի նախադասութեանց շարք մը միայն ներկայացնելով: Ասիկա իբր թէ նուրբ բանաստեղծութիւն գրելու յատկանիշն է եղեր:

Շիտակը մեզի համար զարմանալի կը թուի ասիկա:

Ոճի աշխուժութիւնը եւ երանգաւորութիւնն ալ օտար չէ մնացած Յարութիւնեանի, որ իր գտած ճաշակաւոր պատկերներուն կը միացնէ նմանութեանց առատութիւն մը որ արուեստագէտը կը յատկանշէ:

Ասոնք մի առ մի բացատրելու համար օրինակներով ծանրաբեռնել այս տողերս որ արդէն բաւական երկարեցաւ—թերեւս աւելորդ ըլլայ:

Ընթերցումը՝ բաւական պիտի ըլլայ համոզելու ընթերցողը այս տողերուն ճշմարտութեան, եւ մենք կը փափաքինք որ եթէ ոչ բանաստեղծական զգացումի զարթման, գէթ ճաշակի ազնուացման համար կարդացուի այս գիրքը՝ որ «Ցոլքեր»ուն հետ այս տարուան ամենէն ընտրելագոյն արդիւնքը եղաւ:

Ապահով եմ թէ իւրաքանչիւր ընթերցող այս գիրքը կարդալէ յետոյ զայն Բնար մը բնաւ լքուած չտեսնելու փափաքովը պիտի փակէ զայն:

Ա. Ա. ԱԼՊՕՅԱՃԵԱՆ

ՎԵՐՋ

(*) Գարնանային երազանք (էջ 8), Լուսնակ գիշերով (էջ 12), Հողագործները (էջ 24), Ժայռերը (էջ 38), Ձիւնը (էջ 45), Գարնան վերջալոյս (էջ 73), Աշնանային (էջ 78):

ՃԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Բանաստեղծ Բօլ Ռէմի իր ընտանիքին հետ մէկտեղ ապրած գիւղաքաղաքէն հեռանալով Բարիզ եկած էր ուսում առնելու համար, եւ այն ժամանակէն ի վեր իր ընտանիքին կողմէ ուղարկուած չնչին գումարով կ'ապրէր սովամահ չըլլալու աստիճան: Դաշտային ծաղիկներ անունով խմբագրած իր սիրային ընտիր բանաստեղծութիւններու հաւաքածուն ձեռքը՝ կը դիմէր բոլոր տպագրիչներուն, գրավաճառներուն պարբերական հանդէսներու խմբագրատուներուն, սակայն ոչ մէկ տեղ ընդունելութիւն գտած էր:

—Բանաստե՞ղծ էք...:

—Այո՛...:

—Միայն ա՞յսչափ...:

—Այո՛...:

— Տպագրուած երկասիրութիւններ ունի՞ք:

—Առաջինն է...:

—Ուրեմն, հարիւրին հարիւր վնասելու վախով մենք չենք կրնար փորձել: Նորահաս հեղինակները պէտք է որ անպատճառ իրենց տպագրել տան իրենց առաջին երկասիրութիւնները:

Ահա իր ստացած բոլոր պատասխանները. ո՛ւր որ ալ դիմէր, աս էր...: Հէք Բօլ Ռէմի իր Բարիզ ժամանելուն առաջին ամսուան մէջ իսկ՝ սկսած էր յուսահատիլ: Ան այժմ կ'ապրէր ընտանիքին առժամապէս իրեն յատկացուցած գումարովը: Աղքատներու յատուկ տեղ մը՝ խարխուլ տան մը ամենէն վերին յարկին մէջ գտած էր ձեղնայարկ մը, ուր սկսած էր բնակիլ չնչին վարձքով մը: Շատ օրեր ինքնիրեն կերակուր կը պատրաստէր եւ ծախքին երկու ծայրը մէկտեղ բերելու համար վերին աստիճանի խնայողութեամբ կ'ապրէր:

Ամսագլուխ մը, երբ ընտանիքին կողմէ ըստ սովորութեան ուղարկուած չնչին գումարը առնելու համար Նամակատուն գնաց, դրամին հետ մէկտեղ նամակ մըն ալ գտաւ:

Ահա պատճէնը.

«Սիրելի որդիս Ռէմի,

«Շատ ցաւալի բաներ պիտի իմացնեմ քեզ. այս տարի մեր ցանած կաղամբները բոլորովին սառեցան, արդէն գետնախնձորներն ալ աւրուած էին եղեամէն. հիմա շատ օրեր կը ստիպուինք ցամաք հաց ուտել. թէեւ մինչեւ այսօր չուզեցի այս բանը հաղորդել քեզի, սակայն հիմա ձեռքս բնաւ բան մը չունենալուս համար ստիպուեցայ գրել: Գիտեմ թէ հոն գործերդ կարգադրուած չեն դեռ. մինչեւ իսկ այս ամիս դրամ ուղարկելու համար ծախեցի փոքր քոյրդ Բուլէթի այծն ու ուլերը. գիտես թէ ո՛րչափ կը սիրէինք այս կենդանին, մանաւանդ Բուլէթ, մինչեւ այծը կ'երթար, ամէնքս կուլայինք՝ ջանալով իրարմէ ծածկել մեր արցունքները: Երբ շուկայէն վերադարձայ, Բուլէթ ըսաւ. «Ի՛նչ վնաս ունի. Բօլի համար պատրաստ ենք ամէն բան զոհել: Ու շրթները այնպէս մը կը դողային որ սիրտս ճմլուեցաւ: Հիմա այս պարագան գիտնալով կամ գործ մը գտիր քեզի համար եւ կամ վերադարձիր հոս՝ արտին մէջ մէկտեղ աշխատելու համար: Հիմակուընէ սրտայուզութիւն կը զգամ այն մտահոգութեամբ որ գիտեմ թէ յառաջիկայ ամիս բնաւ բան մը չպիտի կրնամ զրկել: Գիտեմ թէ սիրտս կ'այրի հրատոչոր, քանի կը խորհիմ թէ ինչպիսի դառնագին կսկիծներով գրեցի այս տողերը եւ թէ որչափ պիտի յուզուիս զանոնք կարդալով:

«Մայրդ ու քոյրերդ աչքերդ կը համբուրեն:»

Բանաստեղծ Բօլ Ռէմի երբ կարդաց այս նամակը, որ գրուած էր այնպիսի սրտաշարժ լեզուով մը՝ զոր թերեւս իր բովանդակ բանաստեղծական հանճարը չպիտի կրնար արտադրել, աչքերը մթագնեցան, գլխեցաւ, եւ կեանքին մէջ առաջին անգամ ըլլալով՝ զգաց յուսահատութեան հարուածը ա՛յնքան բուռն կերպով: Ալ ի՛նչ պիտի ընէր:

Բ.

Ծառուղիներու եզերքը դրուած նըստարաններէն մէկուն վրայ երկու ժամէ ի վեր նստած՝ կը խորհէր յուսահատ ու մըտածկոտ. այնքան խորասուզուած էր որ չէր տեսներ անցնող դարձողները. յանկարծ ձայն մը լսեց քովը:

—Վա՛յ, Բօլ Ռէմի, դուն Բարի՞զ կը գտնուիս: Հազիւ թէ այս կողմը դարձաւ ճանչցաւ տասը տարիէ ի վեր չտեսած իր գաւառակիցներէն մէկը: Էտուար Բօբէ անուն այս մարդուն հետ մտերիմ էին. երբ իրենց գիւղաքաղաքին դպրոցը կ'երթային դեռ, միշտ իրարու կ'ընկերանային ու կը սիրէին զիրար: Հիմա այսպիսի ցաւալի ու տաղնապալից օր մը անոր հանդիպիլը մեծ գոհունակութիւն պատճառեց Բօլ Ռէմիի:

Բօլ Ռէմի իր գաւառակից Էտուար Բօբէի նայեցաւ ուշադրութեամբ. պատասխանելէ առաջ կերպարանքէն կը հասկցուէր թէ բարեկեցիկ վիճակ մը ունէր: Խօսակցութիւնը սկսաւ այնպիսի խօսքերով՝ որոնք կը փոխանակուին երկար ժամանակ զիրար չտեսնող անձերու մէջ: Սակայն այս առաջին յուզումը հանդարտելէ յետոյ՝ Էտուար Բօբէ հարցուց.

Բնաւ վարանելու պատճառ մը չունե-

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (9)

ԱՆԱԹՈԼ ՖՐԱՆՍ

ԿԱՐՄԻՐ ՇՈՒՇԱՆԸ

Ա.

Հակառակ իր զգացած տարտամ անհանգստութեանց եւ առանց պատճառի տխրութեանց, որոնք մէյմէկ ազդարարութիւններ էին իրեն համար, ինչ որ չէր կառչած իր մենութեան մէջ, իր ներքին բնութիւնը, իր խառնուածքը, իր ճշմարիտ կոչումը երեւան բերած էին անոնց շարժառիթը: Ինքզինքը ճանչցաւ, իր բնութեան այդ տարրերը ճանչնալով: Բարեբաստիկ հիացում մը զգաց մանկամարդ կինը: Իրենց համակրութիւնները ո՛չ մտքէն եւ ոչ ալ հոգիէն ծագում կ'առնէին: Պարզ եւ ճշգրիտ ճաշակ մը ունէր, որ շուտով չէր հիններ: Ու այդ պահուն իսկ հաճոյք կը զգար՝ խորհելով թէ յաջորդ օրը վերստին իր բարեկամը պիտի գտնէր Սբոնթինի փողոցի յարկաբաժնին մէջ, ուր իրարու ժամադիր կ'ըլլային երեք տարիէ ի վեր: Գլխի բաւական բուռն եւ ուսերու աւելի բիրտ ցնցումով մը, որ բնաւ չէր սպասուեր այդ պատուական կնոջմէն, ըսաւ մտովի, բոլորովին առանձին մնացած վառարանին անկիւնը. «Ահա՛, ես սիրոյ պէտք ունիմ:»

Բ.

Ալ ուշ մնացած էր, երբ դուրս ելան Սբոնթինի փողոցին յարկաբաժնէն: Ռօպէր Լը Մէնիլ նշան ըրաւ թափառող կառքի մը, եւ կենդանիին ու մարդուն վրայ մոտանց նայուածք մը արձակելէ յետոյ Թէրէզ կառք մտաւ: Իրարու քով նստած, ուրուատեսիլ քաղաքին ստուերներուն մէջէն կը թաւալէին, յեղակարծ լոյսերով կտրատուած, իրենց հոգիին մէջ ունենալով քաղցր եւ նուաղուն տպաւորութիւններ, նման այն պայծառութեանց, որոնք կուգային թրջուիլ գոլորշեպատ ապակիներուն վրայ: Իրենցմէ դուրս, ամէն ինչ խառնշփոթ ու խուսափուկ կը թուէր իրենց, եւ շատ քաղցր պարապ մը կը զգային իրենց հոգիին մէջ: Կառքը, Բօն-Նէօֆի մօտ, Օկիւսթէնի քարափին սկսաւ յառաջանալ:

Կառքէն վար իջան: Չոր ցուրտ մը կ'արթարթէր յունուարի այդ տխուր օդը: Թէրէզ իր երկար քօղին տակ զուարթօրէն շնչեց օդի այն հոսանքները, որոնք գետէն անցնելով, անտանելի ու աղի պէս ճերմակ փոշի մը կ'աւլէին կարծրացած գետնին վրայէն: Մանկամարդ կինը գոհ էր՝ անծանօթ բաներու մէջ գտնուելուն համար ազատօրէն: Կը սիրէր տեսնել քարէ այդ դաշտանկարը, ուր օդին տկար եւ խորունկ պայծառութիւնը կը շրջապատէր. կը սիրէր արագ եւ փութկոտ քայլերով յառաջանալ քարափներուն երկայնքէն, ուր ծառերը իրենց ճիւղերուն սեւ չղարշը կը պարզէին քաղքին ծուխերէն շիկացած հորիզոնին վրայ. կը սիրէր՝ քարափին բարձր եզրին վրայ հակած՝ դիտել Սէնի անձուկ ճիւղը, որ կը թաւալէր իր ողբերգական ջուրերը. կը սիրէր ճաշակել դալար չունեցող գետին այդ տխրութիւնը, որուն եզրին վրայ չկային ո՛չ ուռենիներ, ոչ կնձնիներ: Արդէն իսկ, երկնքի բարձրութեանց մէջ, առաջին լուսաւորները կը շողային:

Բըլթի-Բօնի մօտենալով՝ իրենց աջակողմը գտան հին երկաթեղէն ծախողներու խանութներ, ծխալից լամբարներով լուսաւորուած: Մանկամարդ կինը հոն փութայ, նայուածքով պրպտեց ցուցադրուած ապրանքներուն փոշին ու ժանգը: Իր խուզարկու բնազդը արթնցած, մանկամարդ կինը փողոցին անկիւնը դարձաւ, եւ մայթերով հաստատուած փայտաշէն կրպակի մը առջեւ հասաւ, ուր տախտակամածին խոնաւ մարթակներուն տակ, մաշած ծուխներ կախուած էին: Աղտոտ ապակիներուն ետին, մոմ մը կը լուսաւորէր կերակուրի եւ յախճապակեայ անօթներ, նրբասրինգ մը եւ հարսի մը նարօտը:

Ռօպէր Լը Մէնիլ չէր ըմբռներ մանկամարդ կնոջ զգացած հաճոյքը:

—Դարշելի ճճիներ կուգան վրադ: Ի՞նչ բան ձեզ կը շահագրգռէ հոս, ըսաւ Ռօպէր Լը Մէնիլ:

—Ամէն ինչ: Կը խորհիմ խեղճ հարսին վրայ, որուն նարօտը կը գտնուէր ապակիէ ծածկոցի մը տակ: Հարսանեկան ճաշը տեղի ունեցաւ Մայեյի դուռը: Թափօրին մէջ կը գտնուէր հանրապետական պահակ մը: Շաբաթ օրերը Պուլոնիէ անտառին մէջ տեսնուած գրեթէ ամէն հարսնիքներուն կը մասնակցին պահակները: Բարեկամս, այս խեղճ, ծաղրելի եւ թշուառ մարդիկ չեն յուզեր ձեզ, որոնք իրենց կարգին մօտ կը գործեն անցեալին մեծութեան մէջ:

Տիկին Մարթէն՝ կոտրտած ու անգոյն ծաղկանօթներուն մէջէն երեւան հանեց փոքր դանակ մը, որուն փղոսկրէ կոթին վրայ նկարուած էր տափակ ու երկայնահասակ կին մը, Մէնթընօնցիներու պէս գըլուխը յարդարած: Քանի մը սու տալով գնեց զայն: Ինչ որ կը կախարդէր զինքը, այդ նկարուած կնոջ թեզանիքին ձեւաւորուած ըլլալն էր: Լը Մէնիլ խոստովանեցաւ թէ բնաւ չէր հասկնար զարդականերէ: Բայց իր Լանուա հօրաքոյրը ամէն բանէ լաւ կը հասկնար: Քէնի հնութեանց վաճառականները այդ կնոջ վրայ միայն կը խօսէին: Անիկա վերակազմած ու կահաւորած էր իր դղեակը. 1799ին Ռուէնի խորհրդարանին մէջ խորհրդական Ժան Լը Մէնիլի դղեակին մէջ գտնուող նախկին տունն էր այդ դղեակը: Իրմէ առաջ գոյութիւն ունեցող այդ տունը 1690ի վաւերագրի մը մէջ յիշատակուած էր, Շէյի տուն անունով: Գետնայարկի սրահի մը մէջ, ճերմակ գզրոցներուն խորը, ձողաբարձ պորմի մը տակ կը գտնուէին դեռ Ժան Լը Մէնիլի կողմէ հաւաքուած գիրքերը: Կ'ըսէր թէ իր հօրաքոյրը ուզած էր կարգի դնել զանոնք: Անոնց մէջ գտած էր թեթեւ գիրքեր, այնքան լպիրշ պատկերներով զարդարուած որ Տիկին Լանուա այրած էր զանոնք:

—Ձեր հօրաքոյրը անմիտ է ուրեմն, ըսաւ Թէրէզ:

(Շարունակելի)

ցաւ Բօլ Ռէմի իր այս անկեղծ դաւանակիցին իր գաղտնիքը վստահելու. համառօտիւ ամէն բան հասկցուց թէ ի՛նչու համար Բարիզ եկած էր, յետոյ ո՛րչափ դիմած էր, ինչպէս ժամանակ անցուցած էր, վերջապէս թէ հօրմէն նամակ ստացած էր. Իստուար Բօբէ մտիկ կ'ընէր։ Բանաստեղծ Բօլ Ռէմի ի՛նչ վիճակի մէջ ըլլալը հասկնալուն պէս ինքն ալ սկսաւ իր դիրքը պատմել։ Անկէ տասը տարի առաջ Բարիզ գալով շաքարավաճառի մը խանութը մտած էր եւ այնտեղէն ալ իր շահած դրամները հաւաքելով վերջապէս ինքն ալ յաջողած էր շաքարավաճառի փոքրիկ խանութ մը բանալ. եւ աւելցուց թէ հիմա լաւ կարի շահելով հանդերձ՝ յուսադիր է որ օրէ օր գործերը յաջողութեան ճամբուն մէջ պիտի մտնեն. ու քիչ մը խորհելէ յետոյ ըսաւ.

—Բայց սիրելիս, դուն որչա՜փ մտախոհ էիր, հինգ վայրկեան կենալով հանդէպդ քու առջեւդ, չճանչցար զիս. ի՛նչ վիշտ ունէիր։

—Սիրելիս գաղափար մը ծագեցաւ մտքիս մէջ. չեմ կրնար քեզի բացէ ի բաց դրամական օգնութիւն մը ընել. դուն ալ չես ընդունիր անշուշտ նոյնիսկ ամենէն մտերիմ մէկ բարեկամէդ այնպիսի օգնութիւն մը՝ զոր չես յուսար թէ կարենաս փոխարինել. եթէ տպագրիչ ըլլայի՝ երկասիրութիւններդ ի լոյս ընծայելով՝ քեզ օգնութիւն մը ըրած կ'ըլլայի, սակայն դժբախտաբար շաքարավաճառ մըն եմ։ Բայց կեցիր, մի յուսահատիր, ապահով եմ թէ դուն բնաւ չես կրնար բաղդատել շաքարավաճառութիւնը բանաստեղծութեան հետ. սակայն այնպէս չէ. այն շաքարավաճառը՝ որ իր գործին արդիւնաւորելու համար կ'ուզէ ամէն արիթէ օգուտ քաղել, անպատճառ պէտք ունի նաեւ բանաստեղծի մը. մինչեւ իսկ կը ցաւիմ որ այս գաղափարը մինչեւ հիմա չեմ կրցած միտքս բերել եւ գործս աւելի առաջ տանիլ։ Նայէ՛, սիրելի՛ Ռէմի, եւ ինչ մտածեցի. շաքարավաճառները ամենէն աւելի առատ կ'ընեն հանդէսի ու տօնի օրեր, ինչպէս եւ տարեդարձութիւններուն, ամուսիններն իրենց կիներուն, նշանածները իրենց սիրելիներուն, սիրահարները իրենց սիրուհիներուն շաքարեղէն կը նուիրեն. այո՛, եթէ սէրը գոյութիւն չունենար, բոլոր շաքարավաճառները անանկութիւն պիտի հրատարակէին. չգիտեմ թէ սկսա՞ր հասկնալ նպատակս։

Այսպէս ուրեմն թէ բանաստեղծութիւնով շաքարավաճառութիւնը շաքարավաճառի մը անպատճառ լաւ տպաւորութիւն առաջ կը բերէ. եւ ասոր վրայ բնաւ չեմ տարակուսիր. հիմա դուն տաղաչափներ կը խմբագրես, բնականաբար իւրականեան բաներ չպիտի կրնան ըլլալ։ Պէտք է որ իրարմէ տարբերին բոլոր այս բանաստեղծութիւնները, որոնք խանութէս դուրս ելած շաքարապարկներուն ու շաքարատուփերուն վրայ կպցուած տոմսակներու մը վրայ պիտի գրուին եւ ծաղիկներով զարդարուին։

Միթէ պէ՞տք էր հաւանութիւնն առնել հէք բանաստեղծ Բօլ Ռէմիին, որ սովամահ ըլլալու վտանգին ենթակայ էր։ Իսկոյն համաձայնելով՝ մէն մի տողին գին որոշեցին։ Այն գիշերուընէ սկսաւ գործի ձեռնարկեց. Ինքզինքը երջանիկ կը համարէր այս կերպով իր կեանքն ապահովել յաջողելուն համար։

Գ.

Շաքարավաճառը բնաւ չափազանցած չէր Բօլ Ռէմիին՝ ապրուստին բաւելու չափ դրամ շահիլը ապահովելով. արդարեւ այս գործը ո՛չ միայն բանաստեղծը մէկու մը կարօտ չըլլալու աստիճան կ'ապրեցնէր, այլ նաեւ դիւրութիւն կ'ընծայէր օգնելու իր ընտանիքին։ Մերթ ընդ մերթ անոնց, մանաւանդ փոքրիկ Բալէթին, որ իրեն զոհած էր իր ամէնէն սիրելի այծը, կ'ուղարկէր չքնաղագեղ գոտիներ, ասուեակներ, երբեմն ալ յետոյ ֆրանքինոց դրամատունէ նուրբեր կ'ուղարկէր նամակին հետ։

Մինչեւ այն օրը թէեւ տպագրիչներէն ոչ մէկը բարեհաճած էր դիմել իրեն, սակայն վեց ամիսէ ի վեր շաքարավաճառներու քով իր շինած համբաւին շնորհիւ անթիւ ու անհամար էին այն շաքարավաճառները՝ որոնք հազար անգամ աղաչանքներով իրեն տաղաչափ գրել կու տային։ Ալ այս գործին ինքը մասնագէտ եղած էր, հարկ էր որ այս վիճակին հանդէպ ալ ինքզինքը երջանիկ նկատէր, ինչու համար նորէն դժբախտ էր։

Բօլ Ռէմիին տրտմութեան պատճառը դիւրաւ հասնելի բան մըն էր. ի բնէ բանաստեղծ ծնած այս երիտասարդը սիրային գաղտնիքներու հանդէպ այնպիսի բուռն հակում մը ու փափաք մը կը տածէր, որոնք ոչ մէկ կերպով կրնային գոհացում գտնել։ Սիրելն ու սիրուիլը կը կազմէին իր ըղձակէտը, սակայն դեռ ո՛չ կը սիրէր եւ ո՛չ կը սիրուէր. ահա աս էր առաջին պատճառը։ Երկրորդ էին հռչակն ու յաջողութիւնը. շաքարավաճառներուն մէջ ստացած նիւթական համբաւը չէր կրնար գոհացում տալ իր տենչանքին. ա՛հ, ուր էր թէ կարենային լոյս տեսնել իր երկասիրութիւնները եւ անգամ մը դառնար հռչակաւոր գրագէտներու կարգը...։ Ահա ճիշդ այն ժամանակ երջանիկ պիտի ըլլար. տարփանքի ու հռչակի մասին զգացած այս փափաքները այնպէս մը տեղաւորուեցաւ իր մտքին մէջ որ այլեւս աշխարհային ոչ մէկ բանէ հաճոյք կրնար զգալ։

Դ.

Ալ հիմա բաւական լաւ տեղ մը երկրորդ յարկին մէջ գտնուած սենեակ մը կը կենար։ Առաւօտ մը նամակ մը բերին, ու երբ բանաստեղծը կապոյտ պահարանի մը մէջ դրուած այս նամակը կը բանար, շատ թեթեւ ու հոգեկան յոյզ մը զգալէն ետք սկսած էր դողալ, մի գուցէ սիրուհի մը եղած ըլլայ. անհամբերութեան տագնապներու մէջ նամակը բանալէ յետոյ սկսաւ կարդալ.

«Կը վախնամ թէ ձեզ ուղղուած դողդողջուն ձեռքով գրուած այս տողերը ձեր ձեռքն անցնէին. թերեւս հակառակիրք գրուեն. ցրուած այսպէս կը մտածեմ, կը զղջամ գրելուս վրայ։ Սրտիս մէջ բնական հակում մը կը զգամ. փափուկ ու վեհ զգացումներու հանդէպ վերին աստիճանի զգայուն եմ, մանաւանդ հասակիս մէջ որը միայնակ, ունեցած հարստութիւնս բարեկեցիկ կեանք մը անցնելու համար բաւական ըլլալով հանդերձ՝ սակայն չգտայ հոգեկան հաճոյքներ, մինչդեռ դուք կարող էք ինծի ընծայել այս հաճոյքը ամէն ժամանակ, եթէ հաճիք Պուլվար տէզ Իթալիէնի 28 թուահամար տանը յարկին այցելել, վաղը կէսօրէն երկու ժամ յետոյ եւ թէյ մը առնել։

Գամիլլ տը Սանսօն»

Բանաստեղծ Բօլ Ռէմի թէեւ նամակը քանի մը անգամ կարդաց, բայց անկարելի էր. չէր կրնար հաւատալ իր աչքերուն. Օ՜հ... Աստուած իմ... ինչ անկեղծ խօսքեր, որը է եղեր. եթէ այս բանը նկատի առնենք, անպատճառ ամուսնին շատ մանկամարդ պիտի ըլլայ... անունը Գամիլլ է եղեր... ինչ անդրժաղալ ու քաղցրանուշ անուն... Ահա վերջապէս, վերջապէս երջանկութեան դուռները բացուեցան, բանաստեղծներն այսպէս կ'ըսեն, նախ իրենց երկիրը, յետոյ իրենց անձը...։

Այն գիշեր Բօլ Ռէմի մինչեւ լոյս չկրցաւ քնանալ, ամէնէն ոսկեղէն երազներով անցուց։ Յաջորդ օրը մեծ հոգածութիւնով մը պատրաստուեցաւ. անդուլ տագնապով մը ճամբայ ելաւ։

Ե.

Բօլ Ռէմիին նշանակուած այս ժամադրավայրը պերճ ու շքեղ յարկաբաժին մըն էր։ Սրահէն ներս մտած միջոցին ծունկերն այնչափ կը կթոտէին որ կը զգար թէ պիտի իյնար։ Ներսը հինաւուրց ամբողջական պառաւ մը ու երկաննամայ ուրիշ կին մը կային։ Առանձին երկուքն ալ բանաստեղծին երազներուն չհամապատասխանելով հանդերձ՝ հաւանաբար երիտասարդին կողմը յառաջացած միջոցին այս վերջինը տարէցը ցուցնելով ըսաւ.

—Օրիորդ Գամիլլ, ձեր այցելութեան կը սպասէր։

Այս խօսքը բանաստեղծին ուղեղը ցնցեց, աւա՜ղ. ո՜ւր էր սիրուհին...։

Կարին   Թրգմ. ՅՈՎՀ. ՏԷՐՈՒՆԻ

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Արտաքին գործոց նախարարութեան ելմտացոյցը.—Տեղեկաբերին տեղեկագիրը.—Միջազգային խնդիրներ։—Մոնթէպէլլօ կոմսը.—Ռուսական նաւերը։

Բարիզ, 22 յուն.—Տեղեկաբեր Պ. Տիւպէֆի տեղեկագիրը, արտաքին գործոց նախարարութեան ելմտացոյցին վրայ, այսօր երեսփոխաններուն պիտի բաշխուի։ Այդ գրութեան մէջ Պ. Տիւպէֆ կը թուէ օրուան արտաքին քաղաքական խնդիրները։ Գոհունակութեան արժանի կը գտնէ Ֆրանսայի ձեռնպահութիւնը Վենէզուէլլայի խնդրին մէջ։ Կը մաղթէ որ ֆրանսական ազդեցութիւնը ամէն տեղ տարածուի առանց բռնութեան, այլ օրինաւոր միջոցներով։ Այս համար անհրաժեշտ կը տեսնէ Սիամի հետ վերջերս կնքուած պայմանագրութեան համար եւ կը յուսայ թէ անոր ընծայելիք օգուտները զէթ ենթադրական են։ Տեղեկագրին վերջին մասը նուիրուած է Վատիկանի ֆրանսական դեսպանութեան ու Մակեդոնի, Արեւելքի եւ ուրիշ տեղերու միջնորդութեանց խնդիրներուն։ Ելմտացոյցի յանձնաժողովը թէեւ այս տարի չէ առաջարկած ջնջել Վատիկանի մօտ ֆրանս. դեսպանութիւնը, բայց տեղեկաբերը իր անձնական կարծիքը կը յայտնէ այդ մասին։ Կը պահանջէ ջնջել նոյն դեսպանութիւնը որ կ'ըսէ թէ կը ծառայէ մշտնջենաւորել մարդկային իրաւունքին ներշնչուած ֆրանսական հանրապետութեան թերիմացութիւնը կաթոլիկ հին եկեղեցիին հետ՝ որ դիտութեանց հանդէպ վարդապետութիւնները եւ հաւատքը միայն կը ճանչնայ։ Միջնորդութեանց մասին Պ. Տիւպէֆ կը հիմնէ Վօտրոն զօրավարին եւ Պիոն ծովակալին տեղեկագիրներուն վրայ՝ ապացուցանելու համար թէ միջնորդներուն դերը միշտ զօրեղ չէ։ Տեղեկաբերը կ'ըսէ թէ Ֆրանսայի ազդեցութիւնը բնաւ պիտի չնուազի, եթէ լքանելով միջնորդները Մակեդոնի Արեւելքի մէջ եւ ուրիշ տեղեր իր ճարտարագէտներովը, վաճառականներովը, բժիշկներովը ու դաստիարակներովը երկրայ ֆրանսական միակ դրօշին տակ իր հանճարին տարածումին մէջ։

—Պետերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Վլատիմիր մեծ դքսուհին եւ Ալեքսի մեծ դուքսը, երէկ, ֆրանսական դեսպանատունը գացեր են՝ Մոնթէպէլլօ կոմսին ու կոմսուհիին ներկայացնելու ռուս բարձրագոյն դասուն անունով, մեծարժէք նուէր մը՝ իբր միջոց յիշատակ մը անոնց ռուս բարեկամներուն, որոնց մէջ կան կայսերական ընտանիքին անդամներէն տասնմէկ հոգի, քանի մը նախարարներ, մեծ ազնուականներ, պաշտօնական ու արտաքին գործոց նախարարութեան, արքունական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ եւ Պետերսպուրկի բարձր դասու ընտանիքները։ Այդ նուէրը կը կազմէ թէյի սեղանի սպասք մը ցարական (ակոյզ) ոսկեզօծուած արծաթ սպասներով եւ այլն։ Վրան արձանագրուած են այդ նուէրին մասնակցող հարիւրէ աւելի անձերու անունները։ Մոնթէպէլլօ կոմսը ու կոմսուհին, այսօր, Մոսկուա պիտի ուղեւորին՝ Սէրկէյ մեծ դուքսին եւ մեծ դքսուհիին այցելութիւն տալու, յետոյ ալ ներկայ գտնուելու անոնց՝ ֆրանսական գաղութականութեան կողմէ տրուելիք սեղանի մը։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Երեսփ. ժողովին մէջ.—Ֆօն Պիւլով կոմսին նոր յայտարարութիւնները.—Արտաքին խաղաղականութիւնը։

Պերլին, 21 յուն.—Գերմանիոյ Երեսփ. ժողովը այսօր ալ շարունակեց ելմտացոյցին վիճաբանութիւնը։ Պ. Պ. Ռիխթէր եւ Լիպէրման ֆօն Սոնէնպէրկի կողմէ եղած քանի մը դիտողութիւններու վրայ նախարարապետը նորէն խօսք առնելով պատասխանեց։ Ֆօն Պիւլով կոմսը Վիլհէլմ կայսեր վրայ խօսելով ըսաւ.

«Վիլհէլմ կայսեր բարձր անձնաւորութիւնը ժողովուրդի մը համար մեծ առաւելութիւն մըն է զոր օտարներուն առջեւ ալ գնահատելի ընծայելու պէտք է աշխատիլ։ Ամէն ոք կը խոստովանի կայսեր հանճարը. անոր միտքը զերծ է ամէն տեսակ նախապաշարումէ. ամէն բան մեծ է անոր համար։»

Ֆօն Պիւլով կոմսը նորէն խօսեցաւ կայսեր կողմէ պօէր զօրավարները չընդունելու խնդրոյն վրայ եւ ըսաւ.

«Առաջարկեցի կայսեր որ ընդունի պօէր զօրավարները՝ պայմանով որ Գերմանիոյ մէջ հակապետական ցոյցեր ընել զգուշանան եւ թէ իրենց անգլիական հայրենակ, Անգլիոյ դեսպանին միջոցաւ միայն ունկնդրութիւն մը խնդրեն կայսրէն։ Տէյէթ զօրավարը ընդունեց այդ առաջարկութիւնը թէ՛ իրեն եւ թէ՛ իր ընկերներուն համար։ Միջնորդ դեր կատարող անձին անունը չեմ կրնար տալ, բայց կը վկայեմ թէ ասոնք բոլորովին պատուաւոր ու վստահելի անձնաւորութիւն մըն է։ Ինչ ատեն եւ որ ըսաւ ինծի թէ պօէր զօրավարները յանկարծակի փոխած են իրենց միտքը, թէ չէին կրնար ունկնդրութիւն խնդրել եւ թէ նախընտիր կը համարէին որ կայսրը զիրենք կանչէր առաջ։ Այդ պարագաներուն մէջ ալ եւս ունկնդրութեան խնդիր չէր կրնար մնալ»։

Պ. Լիպէրման ըսած էր թէ Գերմանիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը շատ հաշտարար հանգամանք մը ունէր։ Նախարարապետը ասոր պատասխանելով՝ աս յայտարարութիւնը ըրաւ.

«Արտաքին քաղաքականութեան մէջ եւ ոչ մէկուն վրայ կը փաթթուինք։ Այդ քան շլահագար չենք, բայց ձեր դէմը ելած առաջին վտանգականը պիտի ըսէ թէ անհրաժեշտ չէ գործելու յօժ ընծայել մը ունենալ, չհասար գործեր ընելու համար։ Նոյն ըլլալը արժանապատուութեան նախանձախնդիր ըլլալ ըսել չէ։ Մայրաքաղ երկրորդութիւն՝ երկրաթերութիւն չըսնաւակեր։ Չենք ուզեր եւ ոչ մէկ տեղ Սաքուրեւմտեան դեր կատարել, բայց միւս կողմէ ծեծարաններ ալ չենք։ Մենք այն հանդարտ ու հաստատամիտ մարդն ենք որ, առանց սպառնալու, բայց նաեւ առանց գրգռուելու, կարող է ինքզինքը պաշտպանել»։

Վիճաբանութիւնները վաղն ալ պիտի շարունակուին։

ՄԱՀ Պ. ՏԸ ՊԼՈՎԻՑԻ

Յուղարկաւորութիւնը.—Զինուորական պսակներ.—Ծաղկեփունջեր.—Ներկաները։

Բարիզ, 22 յուն.—Ֆրանսացի ու օտարազգի օրագրողներէ, գրագէտներէ, արուեստագէտներէ, դիւանագէտներէ, պաշտօնատարներէ եւ այլն բաղկացած խուռն բազմութիւն մըն էր որ, երէկ, կատարուեցաւ Թայմզին Բարիզի նախկին թղթակից Պ. տը Պլովիցի յուղարկաւորութիւնը։ Դագաղը կազմուեցաւ հանգուցեալին տանը առջեւ՝ Կրէյօ փողոց։ Տանը գաւիթն մէջ մահճակալ մը շինուած էր։ Դագաղին վրայ դրուած էին Պ. տը Պլովիցի բոլոր պատուանշանները։ Հետեւակներու զօրամասի մը զինուորական պատիւներ կ'ընծայէր, վասն զի Պ. տը Պլովից Պատուոյ Լէգէոնի սպայութեան աստիճանը ունէր։ Բազմաթիւ ծաղկեփունջեր ու պսակներ բերուած էին։ Ասոնց մէկին ժապաւէնին վրայ գրուած էր. The Staff of Times (Խմբագրութիւն Թայմզի)։ Ուրիշ մըն ալ նուիրուած էր Օտար Մամուլի Ընկերակցութեան կողմէ։ Դագաղը ուղղուեցաւ դէպ ի Էյլօ Սէնթ-Օնորէ եկեղեցին. առաջնորդն էր Մաթէնի խմբագրապետ Պ. Սթէֆան Լօզան, քեռորդի Պ. տը Պլովիցի։ Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին Թայմզի տնօրէնն ու խմբագրութեան կողմէ պատգամաւորութիւն մը, օտար լրագիրներու Բարիզի թղթակիցները, Անգլիոյ դեսպան Սըր Էտմընտ Մօնսըն ու Լէտի Մօնսըն, Իտալիոյ դեսպան Թորնիէլլի կոմսը, գեղարուեստից տնօրէն Պ. Հանրի Ռուժոն, Պ. Ալպէր Հէյզնըր, Պ. Հանրի Բուտռուա, Տիկին Սառա Պէրնար, Պ. Էրնեսթ Տոտէ, Պարոն Տ'Էսթուրնել տը Քոնսթան, [illegible] եւ այլն։ Եկեղեցական արարողութիւններէն ետքը Պ. տը Պլովիցի մարմինը տարուեցաւ Փէր-Լաշէզի գերեզմանատունը եւ ամփոփուեցաւ նոր դամբարանի մը մէջ։

ՎԵՆԵԶՈՒԷԼԱ

Սան-Քարլոս ամրոցին նոր ռմբակոծումը.—Գերմանիոյ մտադրութիւնը.—Պ. Պօուինի դերը բանակցութեանց մէջ.—Գերման թերթերու կարծիքը։

Բարիզ, 27 յուն.—Ուաշինկթընէն քաշուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց պաշտօնատունը ծանր դիտողութիւններ ուղղեր է Պերլինի, Սան-Քարլոսի ռմբակոծման առթիւ, յայտնելով թէ Գերմանիա անկեղծ չէ իր վարմունքին մէջ, այն է խաղաղական կարգադրութիւն մը յանձնել։ Պաշտօնապէս չէ հաստատուած այս լուրը։ Պ. Պօուին կարծելով, կ'ենթադրուի թէ Անգլիա միայն կը ջանայ գոհացնել իր առնելիքները, մինչ Գերմանիա կը ձգտի առաւելութիւններ ձեռք ձգել եւ գաղթավայրեր հաստատել հարաւային Ամերիկայի մէջ։ Մայրաքաղաքէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, երէկ առտու, ժամը տասնին, Պանթէր, այս անգամ զօրաւոր Վինէթայի ու Կազէլի աջակցութեամբ, Սան-Քարլոսի ամրոցին ռմբակոծումը վերսկսեր է։ Վենէզուէլլացիները արիութեամբ կը պատասխանէին երեք գերման նաւերուն, որոնց ռումբերը հրդեհած ըլլալու են Սան-Քարլոս գիւղը։

—Քարաքասէն Մ. Նահանգաց դեսպան Պ. Պօուին, որ հիմա Ուաշինկթըն կը գտնուի, տէրութեանց ներկայացուցիչներուն այցելութիւն տուած ատեն՝ շատ պնդեր է որ թուական մը որոշուի բանակցութիւնները վերսկսելու համար։ Վենէզուէլլայի կողմէ փափագ յայտներ է, որ պաշարումը վերցուած տեսնէ՝ բանակցութեանց սկսելէ առաջ, յայտարարելով թէ ինք կրնար պատշաճ երաշխաւորութիւն մը տալ պահանջներու վճարման համար, եթէ անոնք հաստատուին։ Սակայն չի ճշդեր այդ երաշխաւորութիւնը։ Կը հաւաստուի թէ Պ. Պօուին լիազօրութիւն ունի ոչ միայն դաշնակից տէրութեանց պահանջներուն խնդիրը կարգադրել, այլ եւ ոչ-դաշնակից պահանջատէր տէրութեանց գործն ալ առնել։ «Պ. Պօուին դիտել տուեր է թէ իր կատարած բանակցութեանց արդիւնքները կը հաւանին ջնջելու Քաստրօ նախագահին կողմէ, քանի որ, Վենէզուէլլայի հիմնական օրէնքին համաձայն, օտարազգի մը չի կրնար տէրութեան կողմէ բանակցութիւն կատարել։ Պ. Պօուին ասոր պատասխանէ յայտարարութիւնը ըրեր է թէ ինք Վենէզուէլլայի կողմէ լիազօր իշխանութիւն չունի, այլ կը միջամտէ կէս-պաշտօնական ու բարեկամական հանգամանաքով, դժուարութիւնները հարթելու համար միայն։

—Պերլինի Նոր Տոյչէ Ալլկեմայնէ Ցայթունկ եւ Փոսթ կասկածելով վստահութիւն կը յայտնեն թէ Անգլիոյ եւ Իտալիոյ հայեցակէտները Պերլինի հայեցակէտին համաձայն են պաշարման նկատմամբ։ Այդ խնդիրը, գերման կէս-պաշտօնական այդ թերթերուն կարծիքին համաձայն, միմիայն կերպով նկատի պիտի առնուի երեք տէրութեանց կողմէ, որոնք այն ատեն միայն պիտի վերցնեն պաշարումը, երբ Վենէզուէլլա գոհացուցիչ երաշխաւորութիւններ տայ բանակցութեանց մէջ։

ՀՈՒՄՊԷՐՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԸ

Թերեզ Հումպէրի հարցաքննութիւնը.—Հումպէր եւ Տորինեաք քեռորդիները.—Ամուսնութիւն ու ժառանգութիւն.—Ամուսնալուծութեան դատ մը։

Բարիզ, 22 յունիս.—Պ. Լէտէ նորէն հարցաքննեց Թերեզ Հումպէրը որ դարձեալ ընդհանուր խնդիրներու միայն պատասխանեց։ Պ. Լէտէ բացատրութիւններ ուզեց տիկին Հումպէրի ամուսնութենէն եւ ոչ Տորինեաք եւ Հումպէր ընտանիքներու միջեւ գոյացած քանի մը ամուսնութեանց վկայ՝ որոնք Թերեզի կողմէ հաշուով մը կատարուած էին։ Տիկին Հումպէր բուռն կերպով բողոքեց եւ ըսաւ թէ ոչ ինքը եւ ոչ ալ իր ծնողքը Պօզէլ բերած էին Հումպէրները, թէ անոնք հոն դիպուածով իրենց դրացիները եղած էին եւ թէ այդ երկու ընտանիքներու մէջ յարաբերութիւնները շատ բնական կերպով հաստատուած էին։ Տիկին Հումպէր, իր ամուսնութենէն առաջ եղած պարագաներուն համար ալ ըսաւ թէ բոլորովին մոռցած է զանոնք։ Հարցաքննիչ դատաւորը յարեց.—«Ինչ որ ալ ըլլայ, ձեր ամուսնութենէն ետքը, համեմատաբար կարճ միջոցի մը մէջ, Լիւսիէն Հումպէր որ յետոյ Պաժոնի մէջ ֆրանսական ծերակոյտ եղած առաջ, կ'ամուսնանայ Մարի-Լուիզ Տորինեաքի հետ եւ Տորինեաքներէն մին ալ, Էմիլ, Հումպէրներու որդւոյն մը հետ։ Հետաքրքրական է որ այդ բոլոր ամուսնութեանց ժառանգական խնդիրներ կապուած են։» Թերեզ պատասխանեց թէ այդ երիտասարդները իրար տեսած ու իրարու հաւնած ըլլալով ամուսնացած են եւ թէ Հումպէր ու Տորինեաք ընտանիքներուն մէջ միշտ սիրային ամուսնութիւններ կատարուած են։ Պ. Լէտէ յարեց թէ ինք ըսած էր որ բոլոր այդ ամուսնութեանց ժառանգական խնդիրներ կապուած են։ Թերեզ պնդեց որ այդ բացատրութիւնը իրողութիւններով հաստատէ։ Հարցաքննիչ դատաւորը պատասխանեց թէ երբ Մարի-Լուիզ Տորինեաք ամուսնացաւ Լիւսիէն Հումպէրի հետ, ըսուեցաւ որ անոնց քանակով մը՝ Tout 250,000 ֆր. ժառանգած է։ Թերեզ ըսաւ թէ ճիշդ է, բայց ժառանգութիւնը ազնուազգի մէկը ընդդիմացեր է, թէ դատեր ձեռնարկելէ առաջ խոհեմութիւն մը փորձեր են եւ թէ յաջող արդիւնք մը չեն կրցեր ձեռք բերել, յետոյ չեն ուզեր դատարանին դիմել, նախամեծար համարելով հրաժարիլ ժառանգութենէն։ Պ. Լէտէ դիտել տուաւ թէ թուղթերէն տեսնուած է որ Մարի-Լուիզ 150,000 ֆր.ի ժառանգութեան պահանջում մը ըրած է իրենցմէ։ Թերեզ պատասխանեց թէ իր ընտանիքը այդ տեսակ օժիտ մը խոստացած էր անոր։ Մէկ անգամէն թէեւ չէր վճարուած, սակայն ամէն տարի քանի մը հազար ֆր. կը հատուցուէր անոր եւ թէ այդ մասնավճարները եթէ գումարուին, 150,000 ֆր.ի կը հասնին։ Պ. Լէտէ յիշեցնել տուաւ այն թուականը, երբ Հումպէր-Տորինեաք ընտանիքները Մոնժ հաստատուեցան եւ թէ քիչ ժամանակ ետքը Թերեզ Հումպէր 5000 ֆր. փոխ առաւ իր դրացիներէն՝ տիկին Տըլաթրէն։ Թերեզ ըսաւ թէ եղածը փոխառութիւն մը չէր, այլ թէ այդ կինը դաշտերը երթալուն համար նոյն գումարը իրեն պահ տուած էր, սակայն ետքը հատուցած էր։ Պ. Լէտէ դիտել տուաւ թէ բաւական դժուարութեամբ կատարուած էր այդ հատուցումը։ Թերեզ մերժեց։ Հարցաքննիչ դատաւորը անցաւ եւ ըսաւ որ տիկին Տըլաթր կը յայտարարէ թէ փոխ առած է, վասն զի քանի միլիոն ֆր.ի ժառանգութեան, որով Թերեզ անոր աչքը շլացուցած էր։ Պ. Լէտէ յարեց թէ Հումպէր-Տորինեաք ընտանիքները Մոնժէն հեռացած էին աւելի ձեռնտու բնակարան մը հաստատելու համար՝ իրենց ապագայ գործառնութիւններուն համար։ Թերեզ ըսաւ թէ սխալ է ասիկա, վասն զի իր աղջիկը ծնած ըլլալով, Մոնժի բնակարանը նեղ կու գար իրենց։ Պ. Լէտէ յայտարարեց թէ Թերեզի աները դատական նախարար անուանուած ըլլալով հարկ էր ընդարձակել իրենց գործառնութիւններուն շրջանակը եւ աւելի պերճ կենցաղ մը ունենալ։ Թերեզ Հումպէր հերքեց եւ արհամարհութեամբ մը յայտարարեց թէ ինչ հարկ կայ ամէն վայրկեան յիշել իր աներոջ անունը, որ պարկեշտ մարդ մըն է։ Պէտք է հանդարտ թողուլ անոր յիշատակը։ Բաւական է որքան զրպարտեցին զայն։ Թերեզ յայտարարեց թէ ալ եւս պիտի չպատասխանէ եւ նորէն բանտ առաջնորդուեցաւ։

—Իրիկուան տիկին Մարի-Լուիզ Հումպէր հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Անտրէի ներկայանալով պահանջեց 150,000 ֆր.ի իր օժիտը, ըսելով որ դեռ մինչեւ հիմա չէ ստացած։ Այդ կինը այնքան գրգռուած վիճակի մէջ էր որ հարցաքննիչ դատաւորը պարտաւորուեցաւ դատական պաշտօնատունէն դուրս հանել տալ զայն։

—Պ. Քաթթաուի, որուն դէմ Թերեզ Հումպէր դատ բացած էր իբրեւ վաշխառու եւ որուն նկատմամբ դատաստան տեղի չունենալու որոշում տրուած էր, որոշեր է դատ բանալ Թերեզ Հումպէրի դէմ իբրեւ անուանարկիչ։ Դատը պիտի տեսնուի փետրուար 11ին։

ԼԻՆՉ ԳՆԴԱՊԵՏԸ

Օրուան դատերը.—Լինչի դատավարութիւնը.—Ամբաստանութեան կէտերը։

Լոնտոն, 21 յուն.—Երբեք չէ տեսնուած որ միեւնոյն քաղաքին մէջ այսքան զգայացուցիչ դատեր միեւնոյն ատեն տեսնուին։ Դատավարութեանց ներկայ գտնուող ամբոխները չեն գիտեր որուն հայիլ։ Ամէն դատարան լեցուած է այս օրերս։ Ամբաստանեալներէն մէկը տասնըչորսերորդ անգամ ըլլալով դատարան կը ներկայանայ, իր երեք յաջորդական կիները թունաւորած ըլլալուն համար, առաջինը լքելէ յետոյ։ Լամպէթի մէջ Լէկար Ռոտսըր անուն մարդ մը ամբաստանուած է սեւեռական արժէթղթեր գնելով անոնց տէրերը անհետացնելու նպատակով, որպէս զի յետոյ չվճարէ անոնց փոխարժէքը։ Ասոնց վրայ աւելցուցէք վատահամբաւութեան, ամուսնալուծման դատ մը եւ այն ծիծաղաշարժ տեսարանները՝ որոնք առաջ կու գան այն նոր օրէնքէն, որ գինովներուն կ'արգիլէ գինետուններէն ներս մտնել։ Բայց այս ամէն դատերուն մէջ ամէնէն շահեկանն է Պ. Լինչի դատավարութիւնը, թէ՛ պատմական եւ թէ՛ քաղաքական տեսակէտով։ Այս առտու խուռն բազմութիւն մը կար դատարանին ունկնդրութեան սրահին մէջ, մանաւանդ փաստաբաններ եւ մանաւանդ կիներ, որոնց մեծ մասը սեւազգեստ։ Լորտ Ալվէրսթօն ու իր երկու օգնականները ներս մտան, կարմիր եւ չիկագոյն ասուէ զգեստ հագած։ Տասներկու երդուեալներուն հանդէպ, երեք կարգի վրայ շարուած, բարձրաւանդակ մը շինուած էր ամբաստանեալին համար. գնդապետ Լինչի տժգոյն եւ նուրբ դէմքը հակադրութիւն մը կը ձեւացնէր իր երկու կողմերը կեցող երկու պահակներուն հետ։ Ռետինկոթ մը հագած ու սպիտակ փողկապ մը կապած էր։ Ձեռքերը խաչաձեւած՝ իր շուրջը կը նայէր։ Եթէ իր դատաւորները ու երդուեալները անողոք գտնուէին, կեանքը վրայ պիտի տար, բայց իր բարեկամները ու թշնամիները կը կարծէին թէ ան առաւելն հինգ տարուան բանտարկութեան պիտի դատապարտուէր Լինչ։ Երբ ամէն ոք իր տեղը նստաւ, գնդապետ Լինչ ոտքի ելաւ եւ կանգուն մնաց ընթերցման ամբաստանագրին, ուր գնդապետը մանաւանդ կ'ամբաստանուէր Աստուծոյ վախը սրտին մէջ չունենալուն եւ սատանային թելադրութեամբ գործելուն համար, օգնելով հանգուցեալ Վիքթորիա թագուհիին եւ Է. Թագաւորին թշնամիներուն (Պօէրներուն)։ Ամբաստանեալին փաստաբանը իր պաշտպանողականին մէջ ըսաւ թէ առաջ բերուած օրէնքները կիրարկելի չեն գնդապետ Լինչի համար։ Լինչ ցած ձայնով յայտարարեց թէ ինք յանցաւոր չէ։ Ապա ընդհանուր դատախազը ջանաց ցոյց տալ ամբաստանութեան կէտերը, որոնց համաձայն ամբաստանեալը օգնած է Պօէրներուն։ Նախ գնդապետը նամակ մը ուղղած է Վիլլըս-Մարէօյի գնդապետին, իր ծառայութիւնները առաջարկելու համար, ինչ որ մատնութեան առարկայ մըն է։ Ամբաստանութեան միւս կէտերն են գնդապետին ըրած հաւատարմութեան երդումը Թրանսվալի կառավարութեան, պատերազմը յայտարարուած ատեն իսկ, իրլանտական կիսագունդ մը կազմելը իր հրամանատարութեան ներքեւ ու իր մասնակցութիւնը Նաթալի մէջ մղուած զանազան կռիւներու եւ Թրանսվալի ու Օրանժի մէջ կարգ մը վարչական պաշտօններու։ Յետոյ լսուեցան վկաները, որոնք նախնական հարցաքննութեան ատեն յայտարարածնին կրկնեցին։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Պալայի աստիճան տրուեցաւ քաղաքային պաշտօնեաներու յանձնաժողովին առաջին քարտուղար Նէֆի էֆ.ի, Միւթէմայիզի աստիճան՝ վիճակագրութեանց տնօրէնի օգնական Իսմայիլ Հագգը պէյի։

—Պէյրութի նահանգին Թրիպոլիս գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Սանճագի գայմագամ Հասան Ֆեհմի էֆ., որուն յաջորդեց Մէլէբէի շրջանատէր եւ Պէյրութի կուսակալութեան [illegible] պաշտօնեայ Րէշիտ պէյ։

—Առաջին կարգի Մեճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայութեան կրօնական ընթերցումներ կատարող Իսմայիլ Զիհնի, Ահմէտ Նուրի եւ Եպուպէքիր Լութֆի էֆ.ներու։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Հելլենական կառավարութիւնը Ս. Փրկչի պատուանշանին առաջին կարգը տուաւ պետական Խորհուրդին անդամ Ալի Նամըգ պէյի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատուանշանին ընդունելութիւնը եւ գործածութիւնը։

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ.—Կայս. Իրատէ մը համաձայն, յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ ելմտական յառաջիկայ 1319 տարուան ելմտացոյցը քննելու համար։ Այդ յանձնաժողովը կը կազմեն ելմտական եւ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարները, զինուորական սպառազինմանց վերատեսուչը, անտառներու, հանքերու ու երկրագործութեան նախարարը եւ ելմտական նախարարութեան խորհրդական Րիզա պէյ։

ԳՈՍՈՎԱՅԻ նահանգին նորընտիր կուսակալ Հաֆըզ Մէհմէտ փաշա, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանեց իր նախորդ պաշտօնատեղիէն՝ Աֆրիկեան Տրիպոլիէն եւ ուղղակի կայս. պալատ երթալով երախտագիտութիւն յայտնեց իրեն նկատմամբ եղած կայս. շնորհին համար ու արժանացաւ կայս. մեծարանաց։

—Հաֆըզ Մէհմէտ փաշա, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին, ներքին գործոց նախարարին եւ պետական Խորհուրդի նախագահին հետ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Ելմտական նախարարը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Սերպիոյ դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին, արտաքին գործոց նախարարին եւ պետական Խորհուրդի նախագահին հետ։

ՉԷՉԷՆԷՐ ՓԱՇԱ.—Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ կայս. Թիկնապահ, զինուորական բարձրագոյն քննիչ յանձնաժողովին անդամ եւ [illegible] զօրագունդերու ընդհանուր հրամանատար Չէչէնէր փաշայի քառասուն օրէ ի վեր ենթակայ եղած հիւանդութիւնը թոքատապի փոխուած է, երէկ անոր ապարանքը երթալ տուաւ տոքթ. Խորասանճեան էֆ.ն, հրամայելով նաեւ որ օրը երկու անգամ այցելէ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՍԻՈՅ միջեւ կնքուելիք առեւտրական դաշնագրութեան խառն յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԱԹԷՆՔԻ օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյ, չորեքշաբթի օրը, տեսակցեր է Յունաստանի արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, այսօր, օսմ. պաշտօնական դրօշներով զարդարուեցաւ եւ կէսօրին թնդանօթ արձակեց։

Պ. ՖՐԱՆՔ ՕՊՈՒԱՆՕՅԻ մահը, ինչպէս ծանուցինք, Կ. Պոլիս հաղորդուեցաւ անոր կրտսեր որդւոյն՝ Պ. Ռէյմոնի կողմէ իր եղբօրը՝ Պ. Կասթոն Օպուանոյի ուղղուած հեռագրով մը, ուր առանց մանրամասնութեան ըսուած էր թէ իրենց հայրը ուրբաթէն շաբաթ լուսնալու գիշերը յանկարծակի մեռած է իր տանը մէջ։ Տիկին Ֆրանք Օպուանօ որ իր որդւոյն հիւանդութեանը պատճառով հոս կը գտնուէր, շատ զգածուած ու վշտագին վիճակի մէջ է, գլխաւորաբար անոր համար որ չէ կրցած իր ամուսնոյն վերջին վայրկեաններուն ներկայ գտնուիլ։ Շաբաթ իրիկուն Տիկին Ֆրանք Օպուանօ Պ. եւ Տիկին Կասթոն Օպուանօ Բարիզ ուղեւորեցան եւրոպական կառախումբով, յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելու որ ուրբաթ պիտի կատարուի։ Խմբագրութիւնս կը փութայ իր խորին ցաւակցութիւնը յայտնել Օսմ. Պանքայի ընդհանուր տնօրէն Պ. Կասթոն Օպուանոյի ու ամբողջ ընտանիքին՝ այդ դառն կորուստին համար։

—Պ. Ֆրանք Օպուանօ 83 տարեկան էր։ Օսմ. Պանքայի Կ. Պոլսոյ ճիւղին մէջ պաշտօնի սկսելով հետզհետէ մինչեւ հաշուեքննիչի պաշտօնին բարձրացաւ իր աշխատասիրութեամբը ու արժանիքովը։ Հանրային Պարտքի վարչութիւնը կազմուելէ ետքը ընդհանուր տնօրէն եղաւ այդ հաստատութեան։ Քիչ վերջը Սըր Համիլթըն Լանկի յաջորդեց իբրեւ ընդհանուր տնօրէն ծխախոտի Ռէժիին։ Այդ միջոցին էր որ Օսմ. Պանքային Բարիզի ճիւղին տնօրէն կարգուեցաւ, նաեւ վարիչ եղաւ վախճանեալ Պ. Թէօտոր Պէրժէի տեղ, պահելով հանդերձ իր պաշտօնը։ Պ. Ֆրանք Օպուանօ իր ուղղամտութեամբը, ձեռնհասութեամբը ու արժանիքովը ընդհանուր համարում եւ համակրութիւն կը վայելէր։ Այդ պատճառով է որ անոր մահը ընդհանուր ցաւ կը պատճառէ։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Գոսովայի նահանգին վերաքննիչ ատեանի նորընտիր անդամներէն չորսը, երէկ, իրենց պաշտօնատեղին ուղեւորեցան։

—Մանաստըրի բոլոր գաւառներուն մէջ դեկտ. 9էն ի վեր շատ մը ոճրագործներ ձերբակալուելով դատարանի յանձնուած են։ Միանգամայն հեռագրուած է պէտք եղած տեղերը որ ուրիշ նահանգներ եւ օտար երկիրներ գտնուող ոճրագործներն ալ ձերբակալուին։ Մանաստըրի նահանգին մէջ զանազան տեղեր պահուըտած ոճրագործներու մասին ալ խուզարկութիւն կը կատարուի։

—Ռումէլիի նահանգաց ոստիկան-զինուորներու յատուկ համազգեստներու փոխարժէքին հաշւոյն երեք հազար ոսկի եւս ծախսելու մասին արտօնութիւն տըրուեցաւ։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը, առջի օրը, այցելութիւն տուաւ Ռուսիոյ դեսպանին։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԻՒՆԸ.—Աթէնքէն կը գրեն Մոնիթէօրի.—«Ներքին գործոց նախարարութիւնը արքայական վաւերացման ենթարկեց որոշմնագիր մը, որով նպաստամատոյց յանձնաժողով մը պիտի կազմուի՝ Երուսաղէմի յոյն-օրթոտոքս Պատրիարքարանին պէտքերուն համար։ Այդ յանձնաժողովը կը կազմեն Աթէնքի մետրապոլիտ Տ. Թէոքլիթոս, համալսարանին երէց ուսուցիչ Պ. Բաղաղիս, Աթէնքի քաղաքապետ Պ. Մէրքուրիս, հելլենական պանքային կառավարիչ Պ. Սթրէյթ եւ այլն։ Այդ յանձնաժողովը հրաւէր պիտի կարդայ Յունաստանի ամբողջ ժողովուրդին։»

ՎԱՌՆԱՅԻ ՈՒ ՊԷՕՍԹԷՆՃԷԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏՆԵՐԸ.—Վերջին լուրի մը նայելով, Վառնայի եւ Պէօսթէնճէի նաւահանգիստները սառոյցներով պաշարուած են, որով շոգենաւերը չեն կրնար մօտենալ։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ.—Բաբելոնի աւերակներէն գտնուած հողէ տախտակները Պէրլին պիտի ղրկուին, անոնց պարունակած արձանագրութիւնները լուծելու համար։ Յետոյ Կ. Պոլիս պիտի ղրկուին՝ կայս. Թանգարանին մէջ պահուելու։

Պ. Է. ԷՎԼԷՆԻՏԷՍ.—Յունաց Ս. Պատրիարքին կողմէ, Տարեգլուխին առաջին օրը, Պ. Է. Էվլէնիտէսի յանձնուեցաւ պատրիարքական այն նամակը, որով ծանօթ սեղանաւորը կը հռչակուի «Բարերար պատրիարքական տան եւ խիստ յարգելի զաւակ Եկեղեցւոյ. Թէ՛ կենդանութեանը եւ թէ մահէն յետոյ անունը պիտի յիշուի պատրիարքական եկեղեցին մէջ կատարուած աղօթքներուն ատեն։» Այդ նամակին հետ կայ պատկերը Ս. Գէորգի որուն անուանը նուիրուած Ֆէնէրի մայր եկեղեցին։ Պատրիարքական նոյն նամակը ուղղուած է՝ Պ. Է. Էվլէնիտէսի կողմէ եղած բազմաթիւ նուիրատուութեանց, մանաւանդ Պատրիարքին բնակութեանը յատկացուելիք տան մը կառուցմանը համար։

ՖԷՆԷՐԻ Պատրիարքարանին կողմէ հրատարակուած վիճակագրութեան մը նայելով, 1902ին Կ. Պոլսոյ թեմին մէջ 931 ամուսնութիւններ կատարուած են։

ՄԷՇ-ԵՊԱՐՔՈՍ Ֆէրիտ փաշա, երէկ առտու, ֆրանսական դեսպանատունը երթալով, փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Պ. Քոնսթանի։

ՍՈՖԻԱՅԻ կէս-պաշտօնական Պուլկարիա լրագիրը բացարձակապէս կը հերքէ այն լուրը թէ Պ. Տանէվի դահլիճը պիտի հրաժարի։

—Պուլկար թերթերը կ'ըսեն թէ Սոֆիայի ռուսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Պախմէթիէվ, արձակուրդը աւարտելէն ետքը, Սոֆիա պիտի վերադառնայ։

Պ. ԶԱՐԻՖԻԻ կողմէ, անցեալ գիշեր տրուած պարահանդէսին ատեն Պ. Պ. ֆոն Հաճըրալօ եւ Վասիլիատիս բաւական բանակռիւ մը ունեցեր են. այդ պատճառով վկաներու փոխանակութիւն մը պիտի կատարուի։

ՆՈՐ ՏՐԱԳԻՐ.—Կառավարական սընտուկներէն ամսաթոշակ ստացողները, ինչպէս յայտնի է, երբ թոշակ առնեն, ընկալագիր մը կը յանձնեն։ Հիճազի երկաթուղիին յանձնաժողովը նկատելով որ այդ ընկալագիրները միօրինակ չեն, որով արձանագրական ու հաշուական գործողութիւնները երբեմն կը խանգարուին, որոշեց թէ՛ այդ գործողութիւնները կանոնաւորելու եւ թէ Հիճազի երկաթուղիին հասոյթի նոր աղբիւր մը կազմելու նպատակով, նոյն ընկալագիրները ինք պատրաստէ եւ իւրաքանչիւրը քառասուն փարայի վաճառէ ամսաթոշակ ստացողներուն։ Կայս. Իրատէ մը վաւերացուց այդ որոշումը։

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՈՅԹՆԵՐԸ.—Եպարքոսական պաշտօնագիր մը ծանոյց ելեւմտական նախարարութեան որ հասոյթներու գանձումը ելմտական ու քաղաքային պաշտօնեաներու կողմէ հաւաքաբար կատարուի եւ գանձման յատկացուած վարձքը պատկանեալ պաշտօնեաներուն տրուի. նաեւ քաղաքային պաշտօնեաները հսկեն գանձումներուն եւ նախագահեն գանձման յանձնաժողովներուն։

ԿԻՊՐՈՍԷՆ կը գրեն թէ, կ'ըսէ Իգտամ, տեղւոյն երկրագործներուն պէտքերը հոգալու համար, որոշուեր է փոխառութիւն մը ընել Օսմ. Պանքայէն։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ. — Ծովային առեւտրական դատարանը, կ'ըսէ Իգտամ, սնանկ հռչակած է Պոլսոյ, Պալըք Բազար, Արսլան խանը հաստատուած արմտիքի վաճառական Մոսաքի եւ Ընկերութիւնը։ Դատարանին անդամ Ճէլալ պէյ՝ ժիւժ գոմիսէր եւ փաստաբան Մահիր ու Պաշբամօղլը էֆ.ներն ալ առժամեայ սէնտիք կարգուած են։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ Թուխի մէջ, երէկ, քոլէրայէ երեք եւ ժանտախտէ մէկ մահեր պատահեր են։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Յունվ. 6էն 12 Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 311։ Որոնց 1ը՝ կարմրախտէ, 1ը՝ ծաղկախտէ, 9ը՝ թիֆոյէ, 24ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները զանազան ախտերէ։

ԲԱՍԷՆԻ բանտէն փախչողներէն Տավուտ անուն աւազակը ձերբակալուեր է։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ կողմէ Անգլիայէն գնուած նոր շոգենաւը, որուն անունը Պասրա գրուած է, ուխտաւորներով Ճիտտէ պիտի ուղեւորի մօտերս։

ԳԱՍԸՄ ՓԱՇԱՅԻ ոստիկանութեան առաջին գոմիսէր Հաճի Ճէմալ էֆ. Թագսիմ փոխադրուեցաւ, Թագսիմինը՝ Իսմայիլ էֆ. Խասգիւղ եւ Խասգիւղինն ալ՝ Ֆէյզի էֆ. Գասըմ Փաշա։

ԳՈՍՈՎԱՅԻ վերաքննիչ ատեանին նորընտիր անդամ Համբարձում էֆ. երէկ իրիկուն իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.— Երեք հարիւր երեսուն խալամ ուխտաւորներ, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանեցին՝ ասկէ Հիճազ երթալու համար.

ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ՈԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐ.— Բժշկական վարժարանին վերատեսչութիւնը, որոշեց որ դեղարաններու մէջ քինաց եւ ուրիշ ոգելից ըմպելիներ չվաճառուին, այլ լաւ տեսակը քանի մը շիշ քինաց միայն՝ այն ալ բժիշկներու դեղագրով յանձնարարուած դեղերուն մէջ դրուելու համար։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու Թղթատարական վերատեսչութիւնը գրեց առողջապահական վարչութեան որ Թղթատարական առաքումները փոխանակ օտար նամակատուններու միջոցաւ կատարելու, միայն օսմ. նամակատուններու միջոցաւ կատարուին։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ երկաթուղիին երկրորդ շաբթուան հասոյթները իւրաքանչիւր քիլոմէթրի հաշւով եղած են՝ Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գիծ (578 քիլոմէթր) 8,271 ֆր. անցեալ տարիէն 2,018 եւ նախորդ շաբթէն ալ 6,042 պակաս։ Էսկիշէհր-Գոնիայի գիծ (445 քիլոմէթր) 5,141, անցեալ տարիէն 523 աւելի եւ նախորդ շաբթէն 2,741 պակաս։

ԽԱՐԲԵՐԴԷՆ կը հեռագրեն թէ նահանգին ամէն կողմերը ձիւն տեղացած ըլլալով, հաղորդակցութիւնները դադրած են։ Կ. Պոլսոյ թղթատարը թէեւ Խարբերդէն ճամբայ ելեր է, սակայն երկու ժամու չափ երթալէ վերջը, չկրնալով յառաջանալ ետ դարձեր է։

ԱՏԱԲԱԶԱՐԻ Հէնտէք գիւղախումբին մէջ, անցեալները, հինգ ուղեւորներ գիշատուեր են գայլերու կողմէ։

ՊԱՆՏԸՐՄԱՅԷՆ կը գրեն թէ շաբաթէ մը ի վեր ձիւն կը տեղայ ու փոթորիկ կայ։ Շոգենաւերը չեն կրնար կանոնաւոր կերպով երթեւեկել։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.— Ռումէլիի երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն 198րդ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1903 յունվար 18/31ին ճիշդ կէս օրին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ, հրապարակաւ եւ Օսմ. Կայս. Պանքային աջակցութեամբ։

Կ. Պոլիս 7/20 յունվ. 1903

4—5

* *

Հանր. Պարտքի Վարչութեան ընդհանուր տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանը մտնել փափաքողներուն թէ վարժարանին բացումը տեղի պիտի ունենայ 1903 (1319) մարտ 22ին (Ապրիլ 4)։ Ընդունելութիւնները հետեւեալ պայմաններով տեղի պիտի ունենան։ Վարժարան մտնել ուզողները պէտք է առնուազն 18 տարեկան ըլլան. բացառութիւն չըլլար։

Ընտրելիները հետեւեալ նիւթերուն վրայ քննութիւն պիտի անցնեն.—1. Թըւաբանութիւն. 2. Երկրին մէջ խօսուած մէկ լեզուն գրել գիտնալ։ Քննութիւնները թուրքերէն լեզուով տեղի պիտի ունենան։

Շերամաբուծական վարժարանը ընդունելիք աշակերտներուն թիւը միայն 30 հոգի նշանակուած ըլլալով, այդ 30 աշակերտները պիտի ընտրուին քննութեանց մէջ ընտրելիներու շահելիք թիւերուն կարգին համաձայն։ Հետեւաբար վարժարան մտնել փափաքողները նշանակուած թուականէն առաջ պէտք է իրենց խնդրագիրները ուղղեն Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանի տնօրէնին, եւ բացման օրը ներկայանան, իրենց ծընընդեան վկայագրով եւ բարի վարքի վկայականով մը։ Բ. տարեշրջանի աշակերտներուն ալ կը ծանուցուի թէ պէտք է վարժարանը գտնուին երկուշաբթի օրը, 24/6 ապրիլ 1903 (1319). իրենց դասերը պիտի վերսկսին միեւնոյն օրը, ճիշդ ժամը 6ին (Ր. Թ.)։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

8/21Յունվ. 1903 5—10

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅԺՄԷՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Մարսիլիայէն յունուար 8/21 թուով հասած նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ Ս. Հայրապետը օրհնութեան կոնդակ մը ուղղելով տեղւոյն նորընտիր Հոգաբարձութեան՝ հաստատած է անոր անդամներուն պաշտօնը, կարողութիւն մաղթելով։ Ն. Ս. Օծութիւնը միեւնոյն կոնդակով հրամայած է Հոգաբարձութեան՝ որպէս զի փոյթ տանի ժամ առաջ ձեռնարկել հոգեւոր հովուի մը ընտրութեան, որ քահանայ մը պիտի ըլլայ, ինչպէս Բարիզի հայ գաղութը ունի իր քահանան։ Հայրապետական սոյն կոնդակը Ս. Ծննդեան օրը կարդացուելով մատրան մէջ՝ Տ. Գէորգ եպիսկ. Իւթիւճեան ազդուապէս յորդորեր է թէ՛ Հոգաբարձութիւնը եւ թէ՛ գաղթականութեան անդամները որ հոգ տանին ժամ առաջ կատարել հովուի ընտրութիւնը. այս իմաստով պաշտօնագիր մըն ալ ուղղած է Հոգաբարձութեան՝ չյիշելով խնդրոյն ստիպողականութիւնը։

Այս բացորոշ իրողութեան առջեւ ինքնին ջուրը կ'իյնան Բարիզեան կարգ մը անանուն թղթակիցներու յերիւրանքները,—որոնց նպատակն է չարունակ հարուածել Եւրոպայի Հայոց բարիզեան Առաջնորդը,—իբր թէ Ն. Գերապատուութիւնը ինքզինքին վերապահել կ'ուզէր Մարսիլիոյ հոգեւոր հովուութիւնը։

Այս առթիւ, յիշենք նաեւ թէ Ս. Հայրապետը ինքնագիր նամակ մը ուղղելով Տ. Գէորգ եպիսկոպոսին, իր գոհունակութիւնն ու համակրութիւնը յայտնած է, յորդորելով որ առանց կարեւորութիւն տալու դժուարութեանց՝ շարունակէ իր առաջնորդական պաշտօնը։ Բայց որովհետեւ Մարսիլիոյ մասնաւոր հովուութենէն հրաժարելուն պատճառաւ բնական է որ պիտի խանգարէր իր համեստ ելմտացոյցը, այդ պարագային համար Ս. Հայրապետը հրամայած է Իւթիւճեան Սրբազանին՝ դիմել իր (Ս. Կաթողիկոսին) անուամբ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի մէջ հաստատուած ծանօթ ազգայիններու՝ ապահովելու համար իր ապրուստը, եւ բնակարանի, երթեւեկութեան ու զանազան ծախքերը, որպէս զի կարող ըլլայ կատարել իր հովուական այցելութիւնները հանդարտ սրտով։ Իսկ եթէ անկարելի ըլլայ այս, այդ պարագային՝ Ն. Ս. Օծութիւնը կը հրաւիրէ Տ. Գէորգ եպիսկոպոսը ի Ս. Էջմիածին, թողլով Եւրոպայի մէջ ունեցած առաջնորդական պաշտօնը։

Ինքնաբեր կերպով արտայայտուած Հայրապետական այս գնահատումը կը կարծենք թէ անուղղակի հերքում մը ու պատասխան մըն է Եւրոպայի Հայոց Առաջնորդին պաշտօնավարութեան մէջ բիծեր փնտռողներուն, որոնք ամէն առիթէ օգտուիլ փորձեցին իրենց գրիչովը՝ սուտ ու սխալ զրոյցներ հրապարակ նետելու համար, անհիմն դիտողութիւններով ծանրաբեռնուած։ Գալով Իւթիւճեան Սրբազանի ապրուստի խնդրոյն, ասոր համար շատ բանաւոր միջոց մը կը յանձնարարէ Ս. Հայրապետը, ատիկա ինքնին ցոյց չի տա՞ր թէ ո՛ր աստիճան մտացածին էին Պոլսական թերթի մը մէջ պարբերաբար հրատարակուած լուրերը, որոնք իբր թէ բիւզոս պատառ մը կը ներկայացնէին Իւթիւճեան Սրբազանի պիւտճէն, մինչ ակներեւ կը տեսնուի Հայրապետական յայտարարութենէն թէ Եւրոպայի Հայոց Առաջնորդը ունեւոր ազգայիններու նպաստին կը կարօտի՝ իր երթեւեկի, ապրուստի ու բնակարանի ծախքերը հայթայթել կարենալու համար, հակառակ պարագային՝ Էջմիածին քաշուելու հարկին մէջ գտնուելով։

Այս է եղեր «բիւզոս պատառ» ըսուածը։

Բարի՛ վայելում անոնց՝ որոնք աչք ունին այդ պաշտօնին

Ս. Հայրապետին անուան տօնախմբութեանը առթիւ, Ս. Պատրիարք Հայրը, այս առաւօտ, շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Ն. Ս. Օծութեան, Էջմիածին։

—Երէկ եւս, Ս. Պատրիարք Հայրը իր բնակարանին մէջ ընդունեց բազմաթիւ շնորհաւորական այցելութիւններ, Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ։

—Վարչական եւ յարաբերական դիւաններու տեսուչները՝ Թնլեան էֆ. եւ Խաչատուրեան էֆ. այսօր Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանը երթալով Խառն Ժողովի վաղուան նիստին օրակարգին պատրաստութեամբ զբաղեցան։

—Ս. Ծնունդի տօնին առթիւ Արմաշի Դպրեվանքին վերատեսուչ Դուրեան Սրբազան խիստ սրտագին ոճով շնորհաւորական գիր մը ուղղած է Ս. Պատրիարք Հօր։ Տ. Թորգոմ Վրդ. անձամբ բերած է այդ նամակը եւ Ս. Պատրիարք Հօր ներկայանալով՝ ի դիմաց Արմաշի ամբողջ միաբանութեան շնորհաւորած է Ս. Ծնունդի տօնը։

—Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ Ն. Սրբազնութեան շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղուած են. Լոնտոնէն Տեարք Լսաեան եւ Կիւլպէնկեան, Նիւ-Եորքէն՝ Թավշանճեան էֆ., Բարիզէն՝ «Իւնիօն» Ապահովագր. Ընկ. Ընդհ. Տնօրէն Պ. տը Սէրիզ, (որ այս ամառ մայրաքաղաքս այցելելուն առթիւ, ներկայացած էր Ս. Պատրիարք Հօր) եւ Հիւնքեարպէյէնտեան ընտանիքը։ Նոյնպէս շնորհաւորական հեռագիրներ հասած են Եգիպտոսէն, Պուլկարիայէն, Վիէննայէն եւ ուրիշ տեղերէ։

—Երէկ, բարեյիշատակ Սարգիս էֆ. Կիւլպէնկեանի մահուան առթիւ, Հիւանդանոցի մատրան մէջ պատարագ եւ պաշտօն մատուցուեցաւ։ Նոյնպէս, Լսաեանց ննջեցեալներուն հոգւոյն համար, Բերայի Ս. Յարութիւն եկեղեցիին մէջ պատարագ մատոյց Տ. Հմայեակ եպիսկ. Դիմաքսեան եւ քարոզ խօսեցաւ։ Այս երկու արարողութեանց ներկայ էին Կիւլպէնկեան եւ Լսաեան գերդաստաններու անդամները, ազգականներէ ու բարեկամներէ շրջապատուած։

—Բերայի Աւագերէց Տ. Յովհ. Ա. քահանայ Մկրեան Հայրը, իր անուան տօնախմբութեան առթիւ, եկեղեցական եւ աշխարհական ծանօթ անձնաւորութեանց այցելութիւնը ընդունեց այսօր։ Ս. Պատրիարք Հայրը շնորհաւորական գիր մը ուղղած է Տ. Մկրեան Հօր։

—Սանասարեան վարժարանի խնամակալութիւնը շնորհակալութեան գրով մը մէկտեղ ոսկի ժամացոյց մը նուիրած է ճարտարապետ Միլիտոսեան էֆ.ի, Խարբերդ կատարած ուղեւորութեանը առթիւ՝ Սանասարեան վարժարանի տեղափոխութեան մասին հարկ եղած քննութիւնը կատարելուն համար։

—Այսօր, Պատրիարքարանի Յարաբերական դիւանի տեսուչ Խաչատուրեան Կարապետ էֆ.ի եւ արձանագրութեան դիւանի տեսուչ Մելքոնեան Միհրան էֆ.ի անուան տօնախմբութիւնը ըլլալով, Պատրիարքարանի պաշտօնէութիւնը եւ ուրիշ բազմաթիւ բարեկամներ շնորհաւորական այցելութիւն տուին։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՍՈՖԻԱ, 26 յունուար.—Ռուսիոյ դիւանագիտական գործակատար Պ. Պախմէթիէվ Պետերսպուրկ ուղեւորեցաւ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Վիլլէմսթատէն կը հեռագրեն Նիւ Եորք Հէրըլտի թէ ըմբոստները յաղթեր են Գաստրոյի զինուորներուն՝ կարեւոր ճակատամարտի մը մէջ, Բուէրթօ-Քապէլլոյէն 40 մղոն հեռուն։ Բուէրթօ-Քապէլլոյէն նոյն լրագրին ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Գերմանները գրաւեր են Սան-Քարլոսի ամրոցը, զոր քանդեր են՝ վառօդները բռնկցնելով։ Բանքէր մեծապէս վնասուած ըլլալով, Ֆալքէ զայն քաշեր ու Վիլլէմսթատ տարեր է։

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Մոժանի տեղեկագիրը, պատերազմական նախարարութեան ծրագրին վրայ, կը ջատագովէ զինուորական երկու տարուան ծառայութիւնը։ Այդ դրութիւնով Ֆրանսա պիտի կրնայ խաղաղութեան ատեն 600,000 զինուոր ունենալ, իսկ պատերազմի ատեն՝ մէկ միլիոն։

—Երեսփ. Ժողովին մէջ, կրօնքներու ելմտացոյցին վրայ վիճաբանութիւն կատարուած ատեն, ընկերվարական Ալլար պահանջեց դադարեալ հռչակել քօնքօրտան եւ ջնջել կրօնքներու ելմտացոյցը։ Նախարարապետ Պ. Քոմպ, խօսք առնելով, յայտարարեց թէ կառավարութիւնը կ'ուզէ քօնքօրտային պահպանումը, վասն զի կրօնական գաղափարները անհրաժեշտ կը նկատէ։ Պ. Քոմպ խօսքը աւարտելով ըսաւ թէ կրօնական գաղափարը մարդկութեան ամէնէն զօրաւոր լծակն է։ Ծայրագոյն ձախակողմէն բողոքեցին։ Պ. Աէմպա ըսաւ թէ ատիկա քահանայի մը լեզուն է եւ ոչ թէ նախարարապետի մը։ Ժողովը ընդունեց կրօնքներու ելմտացոյցը։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ

ԲԱՐԻԶ, 26 յունուար.— Երեսփ. Ժողովին մէջ, այսօր, վիճաբանութիւն կատարուեցաւ կրօնքներու ելմտացոյցին վրայ։ Կառավարութեան ծրագիրը կ'առաջարկէ պահպանել սովորական վարկերը։ Ընկերվարականները առաջարկեցին ջնջել կրօնքներու ելմտացոյցը։ Նախարարապետ Պ. Քոմպ դէմ խօսեցաւ եւ յայտարարեց թէ եկեղեցիի մը գաղափարը բարոյական մեծ ոյժ մըն է մարդկութեան համար։ 201ի դէմ 388 ձայնով մերժուեցաւ ընկերվարականներուն առաջարկութիւնը։ Կրօնքներու ելմտացոյցին միւս վարկերը անփոփոխ քուէարկուեցան։

ՊԷԼԿՐԱՏ. — Սերպիոյ թագաւորը ու թագուհին փետրուար 11ին Քարլովից պիտի ժամանեն՝ զինուորական բազմաթիւ հանդէսներով։ Արքեպիսկոպոսական պալատը պիտի իջեւանին եւ պիտի այցելեն Միլան թագաւորին գերեզմանը։

ՎԻԷՆՆԱ. — Երեսփ. Ժողովը վաղը պիտի սկսի վիճաբանել բանակին օրէնքագիծին վրայ։ Կը գուշակուի որ այդ առթիւ կառավարական մեծամասնութիւն մը պիտի կազմուի։

ՊՐԻՒՍԷԼ. — Ապակեգործներու ճարտարագործութեան տագնապը հետզհետէ կը ծանրանայ։ Ժէմաբի երկու գործարաններ մարեցին իրենց հնոցները։

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ. — Ամերիկայէն ստացուած լուրերու նայելով ցորենի գինը շատ բարձր է՝ 80.50։ Լիվըրփուլի մէջ վերջին գինն է 6/3/75՝ շատ հաստատուն։

ԲԱՐԻԶ.— Այլեւայլ կրօնական միաբանութիւններու մեծաւորները Բարիզի մէջ գումարուելով, որոշեցին ընդդիմանալ իրենց արտաքսման։

ԼԱ ՀԷ. — Անգլիական կառավարութիւնը արտօնեց պօէր պատուիրակներէն Ֆիշըրին՝ Թրանսվալ դառնալու։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 13 Յունուար

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	32	29
Ամէնէն բարձր գին	»	33	—
Ամէնէն վար գին	»	32	27
Ռումէլիի երկաթուղի գոց.	ֆր.	127	50
Ամէնէն բարձր գին	»	129	12
Ամէնէն վար գին	»	127	12

ԲԱՑՈՒՄ 14 Յունուար

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	32	26
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	127	37
Շիրքէթի Խայրիէ		29	20
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Յու. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Ժամ. Ապահ. Ընկ.		4	20
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	20
» ժուիսանս		1	80
» պարտաթուղթ		493	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		494	—
Թրանսվալ		144	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիպսիէն		265	—
Լավրիօ		80	50
Անատոլըի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	90
« պարտաթուղթ «		522	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	15
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63 3/4
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	16

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 26 Յունուար

Անգլիական Քոնսոլիտէ	93	31
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	60	50
» » » Գ. բաց.	29	87
» » » Դ. գոց.	29	75
Օսմանեան Պանքա	14	—
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	43	—
» Մօնօբօլ	44	10
Պուլկարական 1888	96	75
Էժիպսիէն իւնիֆիէ	107	75
Տօմինիալ	104	87
Թրանսվալ	5	16
Այտին երկաթուղի	14	—
Փոխանակագիր	25	36 1/4

ԲԱՐԻԶ, 26 Յունուար

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99	92
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	30	35
) գոց.	»	30	12
» » » Բ.	»	62	30
» » » Գ.	»	32	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	602	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	131	50
Օսմ. Մաքսատուն	»	488	—
Օսմ Ռէժի	»	370	—
Քրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1113	—
Իտալական Ռանթ	»	102	10
Սպանիական արտաքին	»	89	05
Թրանսվալ	»	142	—
Ջէք Լոնտոնի վրայ	»	25	145
[illegible]	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 26 Յունուար

Ռուպլը	ֆր.	—	–
Ռումէլի երկաթուղի	»	133	20
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	70
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	410

ՎԻԷՆՆԱ, 26 Յունուար

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	90
Ռումէլի երկաթուղի	»	124	–
Օսմ. Ռէժի	»	347	—

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կահաւորման յատուկ ամեն տեսակ ապրանաց

Ղալաթիա, Թիւնէլին քովը, Մէրթէպանի փողոց Իպլէք Փաշա խանի կից, Թիւ 16

Նոր հաստատուած սոյն մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, առքումա եւ Թաւշեայ գորգեր, «քէչէ»ներ, «թիւլ» վարագոյրներ, սփռոցներ, քորնիշներ, գետնի մուշամպաներ եւ զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով,
ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ
635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

«Տամ Իսրայէլիթ» եւ «Ֆրամէրնիթէ Իսրայէլիթ» անուն բարեգործական ընկերութեանց կողմէ մեծ պարահանդէս մը պիտի տրուի առաջիկայ շաբաթ իրիկուն, Բերա-Բալէսի սրահներուն մէջ։ Պարահանդէսը դիմակաւոր եւ անդիմակ պիտի ըլլայ, բայց դիմակաւորները պարտին ինքզինքնին ծանօթացնել ներս մտած ատեննին։ Ամէնէն գեղեցիկ դիմակաւորներուն պիտի տրուի երեք մրցանակ։ Տոմսակին գինն է 1 օսմ. ոսկի։ 2—2

ՆՈՐՏՏԱՅՉԷՐ ԼՈՅՏ
NORDDEUTSCHER LLOYD
Paquebot poste Impérial Allemand

Պրեմեն-Նիւ Եորքի գիծ
ՔՐՕՆՓՐԻՆՑ ՎԻԼՀԷԼՄ 28 Յնվ.
ՔԷՕԼՆ 22 »

Պրեմեն-Քուպայի գիծ
ՎԷՅՄԱՐ 15 Յնվ.
ՔԱՐԼՍՐՈՒՀԷ 29 »
ՌՕԼԱՆՏ 24 »

Պրեմեն-Համպուրկ-Ծայր. Արեւելքի գիծ
ԲՐԻՆՑ ՀԷՅՆՐԻԽ, 21 Յնվր.ին մեկնելով պիտի երթայ Քօլօմպօ, Բէնանկ, Սինկափուր, Հօնկ-Քօնկ, Շանկայ, Նակազաքի, Հիօկօ եւ Եօքօհամա։

Պրեմեն-Աւստրալիոյ գիծ
ՋԻԹԸՆ, 28 Յնվր.ին մեկնելով պիտի երթայ Քօլօմպօ, Ֆրէմէնթլ, Ատէլայտ, Մէլպուրն եւ Սիտնէյ։

Պիտի ընդունի ապրանք եւ ուղեւոր վերոյիշեալ նաւահանգիստներուն համար։
Աւելի տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Գործակալներուն
Կ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ եւ Ժ. ՏԷՔՌՒԱՆ
Կալաթա, Գարաքէօյ Ծէնի խան, Թիւ 21
Ծան.—Գործակալները յանձնառու կ'ըլլան ապրանքները ուղղակի Կ. Պոլսէն փոխադրել յիշեալ նաւահանգիստներէն մէկը։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԵԱՆԻ ԳԱՐԵՋՐԱՏԱՆ ՎԵՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(ձէյլ Զապուքճեանց դէմ)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութեան, ըստ տարիքի, ծամօղութեան, եւ ազատ արտասանութեան երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ԻԼԱՆ

Ֆրանսա տէվլէթի թէպաասընտան Անթուան Բէնօնըն Մարեօրա պինըը Գոնսթանթինիէի ղիմմէթինտէ պիրինճի մահքէմէյի թիճարէթ ըտասընտա օլան մաթլուպը մահքիւմինին Թէավիյէսի ղըմնընտա Պէյօղլընտա Թաթավլատա Արապա Մէյտանը սօգաղընտա վէ Այա-Տիմիթրի քիլիսէսի գարշըսընտա քէօշէ պաշընտա քաին 58 նումէրօյըլը մուրագգամ 3 օտա վէ պիր սոֆա իլէ պիր մաթպախը 1 գուեու վէ Անաղմա սօգաղընտա նազըր օլան արգա ճիհէթինտէ չէհրի 3 մէճիտիէ իճարէ միւթէհամմիլ ախշապ պիր պապ քէօմիւրճիւ տիւքքեանըյլէ ֆէվգընտա իքի օտայը վէ պիր մըգտար պահչէյի միւշթէմիլ պիր պապ ախշապ խանէտէ մէզպուրէ Մարեօրանըն միւթէսաարըֆ օլտուղու նըսֆ հիսսէի շայիասը թարիխը իլանտան իթիպարէն 15 կիւն սօնրա մէզգուր միւզայետէյէ վազ օլընաճաղընտան իշթիրասընա թալիպ օլանլարըն վէ տահա զիատէ մալումաթ ալմագ իսթէյէնլէրին մահքէմէյի թիճարէթ իճրա տայիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի տայիրէի մէզգիւրէտէն իլան օլընըր։

Ֆի 9 քեան. սանի սէնէ 318

ԻՒՆԻՕՆ
ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ
Ապահովագրական Ընկերութիւն
Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829
Վանտոմի հրապարակ թիւ 9 սեփական Շէնքին մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	252	Միլիոն ֆրանք
1900ին գանձուած ապահովագին	21	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	107	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	19	Միլիառ »

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	120	Միլիոն ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	260	»
Դրամագլուխ և պահեստ	153	» »
1900ին գանձուած ապահովագին	17	» »

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց զեղչեալ գիներով՝ նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անընդհատ աճում, որով Իւնիօնի ապահովագրեալք ԶԵՐԾ են այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, որոնց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՑՈՒՐԻ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թահթապուրան Խան, Օսմ. Պանքայէն դիմացը։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԲԱԹ ՏԸ ՆԱՖԷ ՏԸԼԱՆԿՐԸՆԻԷ

PATE DE NAFÉ
DELANGRENIER

Շատ ախորժելի չաքարահատ մըն է ընդդէմ կուրծքի հիւանդութեանց։ Բարիզի Փաքիւլթէին ու հիւանդանոցներուն 40է աւելի բժիշկներուն կողմէ հռչակուած է իբր շատ ազդեցիկ դեղ մը ընդդէմ ՀԱԶԻ, ՅՕԴԱՑԱՒԻ ու ՊՐՕՆՇԻԹԻ։

Տըլանկրընիէ մարքան պահանջել։

Կը գտնուի ամէն դեղարաններու մէջ։
10—30

ՕՐԻԺԻՆԱԼ ԲԻԼՋՆԵՐՊԻՐ

ԿԷՆՈՍԷՆՇԱՖԹ - ՊՐԱՈՒԷՐԻ
ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ
ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Այս գարեջուրը ամէն տեղ գնահատուած է իր ախորժելի համին եւ առողջապահիկ յատկութեանց համար։ Առաջին անգամ ըլլալով, ուղղակի Կ. Պոլիս բերուած է Բիլզէնէն, ուր լեցուած են շիշերը։ Միակ գործակալն է Տէմէթրաքոբուլօ Եղբարք եւ Ընկ.։

Շիշերուն գինն է

Ամբողջ շիշը		4	ղրուշ
Կէս	»	3	»
Մէկ սնտուկ, 24 շիշով		92	»
»	» 48 »	180	»
»	» 72 »	192	»

38—52

ՕՍՄ. ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏ

ԸՆՏԻՐ ԿԻՐ ԵՒ ՇԱՂԱԽ

ՇՈԳԵՆԱՐԺ ԳՈՐԾԱՐԱՆ, ՍԹԵՆԻԱ
Ա.Լ. ՔԷՕՍԷՕՂԼՈՒ, Պ. ԼԻՆԱՐՏՕ
ԵՒ ԸՆԿ.

Այս կիրը, որուն սպառումը մեծապէս աւելցած է վերջին երկու տարիներուն մէջ, շատ կարեւոր բարւոքում մը կրած է շնորհիւ ճարտարագէտ Պ. Կ. Լինարտոյի, որ գիտական երկար հետազօտութիւններէ յետոյ, յաջողած է գտնել գերազանցապէս խորոլիք կիր մը։ Լաւագոյն արդիւնքներ տուած է այս կիրը, ծովու եւ անուշ ջուրին տակ։ Օտար առաջնակարգ խորոլիք կիրերէն աւելի աղէկ է անվիճելի կերպով։ 200 օսմ. ոսկիի պարգեւ մը պիտի տրուի անոր, որ ապացուցանէ թէ այս կիրը խորոլիք չէ գերազանցապէս։ Երեք պայմաններ կը միացնէ իր մէջ.— Խնայողութիւն, առողջարար հանգամանք, հաստատունութիւն։

Կեդրոնական մթերանոց, Կալաթա, Քալաֆաթ-Եէրի, Թիւ 63, [illegible] Պ. Քէօսէօղլու Եարալամպոսի մեծ մթերանոց։ Մասնաճիւղերն են Պոլիս, Քէրէսթէճիլէր, Թիւ 394, Դաւրզիւղ քարափին վրայ, Եանի Միքայէլի քով, Սամսոն Անտոնօղլու Եղբարք։ 46—104

Յանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ ինֆլիւէնզային հետեւանքը եղող սաստիկ հազբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրօնտորֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։
ՏՈՔԹ. ՍԹԷՔՈՒԼԻՍ

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ՛ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները եւ մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՈՍՖՈՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորապէս աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս Ֆօսֆօրը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով եւ այն ատեն որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆօսֆօրը, տեւական տկարութեանց կ'ենթարկուի։ Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կտրին ամբողջ մարմնոյն եւ գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ եւ դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած Ֆօսֆօրը կրկին արեան մէջ մտցնելու եւ զայն զօրացնելու համար բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտներէն Պիյեօն՝ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ անուամբ դեղ մը հնարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, եւ մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ ջղածութիւններու պատճառով անկարողութեան մատնուած են եւ վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ Ovo-Lécithine Billon առնեն։ Օ վօ լէսիթին Պիլեօնը որ ամենէն ազդու դեղն է չաքարախտին, ընդունուած է Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն եւ կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

NEVRALGIES Անգար, Սամոյոսի կծկում, Անարիւնութիւն եւ բոլոր ջղային հիւանդութիւններ մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տօքթէօր CRONIERի
ՀԱԿԱՋՂԱՑԱՒԱՅԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐՈՒՆ
Տուփը 3 ֆրանք, [illegible] ծախք չառնուիր Paris, դեղարան Robriquet, Monnaie փողոց թիւ 23։ Կը ծախուի նաեւ բոլոր դեղարաններու մէջ։

Ոսկի շքադրամ 1900ի Բարիզի Միջազգային Արո Ցուցահանդէսին։ Մթերանոց Մէքիլի եւ Ընկ.։

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՐՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նոյնելու եւ շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած եւ դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, եւ գնողը նոյն առենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահերը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, եւ յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ. ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով եւ ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, եւ եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է։

ՊԱԼՔԱՆ

ՔՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ եւ խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, տղոց օժտի դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛ եւ է առարկութիւն չըներ ապահովագրեալին անձնասպանութեան, մենամարտի, ամէն կողմ ճամբորդելու պարագային, եթէ տասնը ամսոյ տուրքը վճարելու ալ կատարուի. Նմանապէս ո՛ եւ է սակի յաւելում չի պահանջեր։ Ապահովագիրները վեց ամիս յետոյ կրկին կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 ֆր.։

Գանձուած ապահովագին 1,433,965 ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու եւ ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարմին աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին։

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ու կէս. 1897ին՝ հարիւրին 18. 1898ին՝ հարիւրին 18 եւ 1899ին՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուներն են ԹՐԷՍԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼՂԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։

Ղալաթիա, Մերբէպանի փողոց, Հէտիւ խան թիւ 4։

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԷՆ ԵՒ ՀԱՑԿԷՆՍ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Յունվ. 27ին Լեհաղոյի, Մարսիլիա։
Փետր. 2ին Սերաֆասի, [illegible]

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յունվ. 28ին Անադոլի Սամսոն Տրապիզոն [illegible] Պաթում եւ Նովօ ռոսիսք.
Փետ. 3ին Սերաֆասի, ուղ. Մարսիլիա։
Տոմսեր ուղղակի [illegible]
Առաջին կարգ 245 ֆ. [illegible] Բ. կարգ 175 ֆրանք Տեղեկութեանց համար դիմել [illegible] 516 [illegible]

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի, Պօրտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Րամսէս	3000	Թիպա	2500
Անպիս	3000	Նէթթիս	2400
Թէպէս	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէքա	2250
Ֆարոս	3000	Մէմֆիս	2000
Օսմանլի	3000	Կասըրնի	1500
Մարիոթիս	2500	Պրիւշէս	1500

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
194 31 [illegible] Լիվրբուլ

ՌՈՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելու դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ընդհանուր քննիչ
Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Ընդհ. գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՈՐ ՐԷՖԲԷՆ

Ընդարձակ մանրամասնութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, հին մաքսատան տեղը գործակալութեան գրասենեակը։ 524

ԸՆԴՀ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Հիմնեալ 1857ին Արքայական հրովարտակով, կեդրոնատեղի Ընկ. Բէշթա

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարուած գումարներ	Երաշխաւորութեան գումարներ	Ապահովագրեալ գումարներ
332 միլ. ֆր.	114 միլ. ֆր.	461,[illegible]3,390 ֆր.

Սոյն Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով եւ անմրցելի գիներով։ Ապահովագրութիւն մահուան պարագային, շահաբաժնի մասնակցութեամբ եւ երաշխաւորուած տոկոսի սակերով։ Ապահովագրութիւն օժիտներու եւ կենսաթոշակներու համար։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան գրասենեակը Պոլիս Գարանթան խան։ Ընկերութեան մասին դիմել Օսմ. Կայս. Պանքայի։

Ընդհանուր գործակալ ամբողջ Թուրքիոյ համար
ՈՐԴԻՔ ՆԻՍԻՄ ՊԱՐՆԱԹԱՆԻ

747 60—104

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Քոմօ	1497	Գոզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Քօնկօ	2906	Գրանտօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սափֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Քորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիլօ	1735
Արիոսթօ	22[illegible]	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սօրէօ	1200
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորացիօ	3600	Մօնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինտօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Պէյլօ	1671	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թորրիտօ	487
Գայիրօ	1337	Էրատօ	1841	Քիէաօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քոմինօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Միսէլօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Դիդօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Դոմատօ	4235	Կիդօնօ	1243	Լորէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Քօմօ շոգենաւը, նաւապետ Սմիթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։
Լորէնցօ շոգենաւը, նաւապետ Ռ[illegible]նկ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։
Բլաւօ շոգենաւը, նաւապետ Քրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Օտեսայէն հոս կը սպասուի։
Հօրացիօ շոգենաւը, նաւապետ Պէյլին, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի։

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻՆՃ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 23—24 Քիւլիւք Միւլքի խան Ղալաթիա։ 377

COMP RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Գշ. 14/27 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 15/28 Իզմիր, Փիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիայէն (Փորդ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ։
Եշ. 16/29 Սեվաստոպոլ ժամը 1ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 17/30 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 18/31 Տարտանէլ, Այնորոզ, Սելանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Փորդ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքթորիան	10500	Սլավիա	3500
Արմէնեան	10500	Էֆէսիան	3500
Քէստրիան	10500	Ճէյմըս	3000
Լանքաստրիան	9000	Ալպէնիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արմանիան	3500
Գօլոմպիան	8000	Ալպինիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պոստոնիան	8000	Ալպանիան	2500
Դրովինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ցալէրնիան	3700	Մինօ	900
Վալօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ցլամինիան	3700	Լիսպօն	8‹0
Ցալիրան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը տալ շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ,
600 մաքսատան հին տեղը

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Որ ամիսը երկու անգամ կը բանեցնէ
Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամփանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Ցիփրիա	2936
Ումպրիա	8 28	Սիբբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2555
Սէրվիա	7392	Ալէփփօ	2[illegible]
Ուրանիա	7269	Շէրպուրկ	16

Շէրպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Քէր[illegible], ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլէն հոս հասած է։

Դիմել առ ՃՕԼԻ Ե ՍԻԿԷՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթ խան, թիւ 6. 7 8 Ղալաթիա
Թիւ Քարա Մուսթաֆա փողոց. 251

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Նոյեմբեր 1 (Ն.Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 2 ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 34 խառն Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 4 ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 6 ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 8 ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 36 խառն Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 10 ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 12 ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.
Գարաքէօյ Կամուրջ	մկն.	1 20	1 35	3 33	5 30	7 8	8 15	10 30	11 30				
Հայտար Փաշա	ժմ.	1 45	—	3 58	5 55	7 33	8 40	10 55	11 55				
	մկն.	1 55	2 25	4 8	6 5	7 43	8 55	11 5	12 5				
Քըզըլ Թօփրագ	»	2 1	—	4 14	6 11	7 50	9 5	11 11	12 11				
Ֆէներ Եօլու	»	2 5	2 36	4 17	6 14	7 54	9 9	11 15	12 14				
Կէօզ Թէփէ	»	2 9	—	4 21	6 18	7 58	9 15	11 19	12 18				
Էրէնքէօյ	»	2 13	2 47	4 26	6 23	8 4	9 21	11 24	12 22				
Սուաթանճըք		2 2	2 5	4 32	6 29	8 10	9 31	11 30	12 28				
Մալթէփէ		2 28	3 8	4 4	6 37	8 19	9 44	11 38	12 36				
Գարթալ		2 39	3 22	4 51	6 48	8 31	10 1	11 48	12 46				
Բէնտիք	ժմ.	2 46	3 32	4 58	6 55	8 39	10 11	11 55	12 53				
	մկն.		3 37				10 21						
Թուզլա	»		3 59				10 46						
Կէպզէ	»		4 19				11 10						
Տիլ Իսքէլէսի	»		4 4				11 37						
Տավշանճըլ	»		4 51				11 47						
Հէրէքէ	»		5 8				12 6						
Եարըմճա	»		5 29				12 30						
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»		5 42				12 44						
Տէրինճէ	»		5 53				12 57						
Իզմիտ	ժմ.		6 7				1 13						
	մկն.		6 27										
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»		7 2										
Սափանճա	»		7 26										
Համիտիէ	»		7 50										
Կէյվէ	»		8 34										
Աք Հիսար	»		8 56										
Մէքէճէ	»		9 26										
Լէֆքէ	»		9 50										
Վէզիր Խան	»		10 25										
Պիլէճիք	ժմ.		11 6										
	մկն.		11 20										
Գարաքէօյ	»		12 30										
Պոզիւք	»		1 15										
Ին Էօնիւ	»		2 [illegible]										
Չուքուր Հիսար	»		2 36										
Էսկի Շէհր	ժմ.		3 15										

Թ. 2: Այս կառախումբը 1903 մարտ. 1էն սկսեալ կ'երթեւեկէ

Թ. 34: իրիկ.

ԴԱՐՁ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 1 ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 3 ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 5 ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 7 ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 31 խառն Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 9 ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 11 ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 13 ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 33 խառն Առտ. Ժ. Վ.	Թ. ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 7 ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.
Էսկի Շէհր	մկն.									11 40			
Չուքուր Հիսար	»									12 16			
Ին Էօնիւ	»									12 48			
Պոզիւք	»									1 24			
Գարաքէօյ	»									1 58			
Պիլէճիք	ժմ.									2 48			
	մկն.									2 58			
Վէզիր Խան	»									3 34			
Լէֆքէ	»									4 9			
Մէքէճէ	»									4 40			
Աք Հիսար	»									5 6			
Կէյվէ	»									5 28			
Համիտիէ	»									6 20			
Սափանճա	»									6 36			
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»									7 1			
Իզմիտ	ժմ.									7 33			
	մկն.					1 35				7 53			
Տէրինճէ						1 53				8 7			
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»					2 4				8 18			
Եարըմճա	»					2 16				8 30			
Հէրէքէ	»					2 43				8 55			
Տավշանճըլ	»					2 54				9 5			
Տիլ Իսքէլէսի	»					3 10				9 14			
Կէպզէ	»					3 38				9 40			
Թուզլա	»					4 —				10 —			
Բէնտիք	ժմ.					4 22				10 20			
	մկն.	1 25	1 54	2 28	3 14	4 37	6 38	8 20	9 5	10 30			
Գարթալ	»	1 33	2 2	2 37	3 23	4 50	6 47	8 30	10 2	10 44			
Մալթէփէ	»	1 43	2 12	2 47	3 33	5 5	6 57	8 41	10 14	11 1			
Սուաթանճըք	»	1 51	2 21	2 56	3 41	5 19	7 5	8 51	10 25	11 14			
Էրէնքէօյ	»	1 5	2 28	3 3	3 50	5 32	7 12	8 59	10 34	11 26			
Կէօզթէփէ	»	2 2	2 32	3 7	3 54	5 36	7 6	9 3	10 38	— —			
Ֆէներ Եօլու	»	2 7	2 37	3 11	3 58	5 41	7 20	9 9	10 43	11 37			
Քըզըլ Թօփրագ	»	2 10	2 40	3 14	4 1	5 45	7 23	9 13	10 47	— —			
Հայտար Փաշա	ժմ.	2 1	2 45	3 19	4 6	5 53	7 28	9 19	10 53	11 46			
	մկն.	2 23	2 53	3 27	4 15	6 5	7 38	9 27	11 —	12 5			
Գարաքէօյ Կամուրջ	ժմ.	2 48	3 18	3 52	4 40	6 30	8 3	9 52	11 25	12 30			

Թ. 1: Այս կառախումբը 1903 մարտ. 1էն սկսեալ կ'երթեւեկէ

Թ. 3: Այս կառախումբը 1902 նոյեմ. 1էն 15 կ'երթեւեկէ եւ 1903 յունուար 16էն 31

Թ. 5: Այս կառախումբը 1902 նոյեմ. 16էն 1903 յունուար 15 եւ 1903 փետրուար 1էն

Թ. 33: իրիկ.